

Poština plačana pri pošti
8350 Dolenjske Toplice

vrelec

glasilo Občine Dolenjske Toplice • številka 291 • september 2023 • letnik 25/9

Praznik topliškega
jabolka trka na vrata **3**

Domača Osnovna šola
praznuje 50 let **5**

80 let Levstikove
brigade **11**

Evropski teden
mobilnosti **13**

Kakor je Uršula začela, se zima bo izpela.

Beseda uredništva

Spoštovane bralke, dragi bralci javnega glasila Vrelec.

Poletje se je prevesilo v jesen, visoke temperature so zamenjale malo nižje, a vseeno dovolj visoke, da smo se lahko predali jesenskemu razvajanju. Prišel je september in s tem začetek novega šolskega leta. V tokratno številko Vrelca se po poletnem premoru vrača Šolarjeva beseda. Izpostavljamo vabilo na proslavo ob 50-letnici naše osnovne šole. Kakšno veselje je moralo vreti med ljudmi leta 1973, ko smo dobili novo šolo, sprva poimenovano Osnovna šola Baza 20. Še malo bolj nazaj, natančno pred 80. leti pa je bila v Dolenjskih Toplicah ustanovljena Levstikova brigada, o kateri obširno piše tovarišica Miša. Brali boste lahko tudi o 15-letnici ŠKD Pank kure, ki je v Soteski pripravila nepozabno praznovanje. Zopet so nas razveseljevali naši športniki – lokostrelci, nogometiški, kegljači, atleti. Tudi njim namenimo nekaj vrstic. Seveda so bili aktivni tudi naši upokojenci, pestra in kulturna jesen pa se nakazuje v domačem kulturnem hramu. Vabljeni, da se dogodkov udeležite, saj so namenjeni prav vam. Septembra je Društvo Kočvarjev-staroselcev v Občihah otvorilo obnovljen muzej. Boštjan Jernejčič s Policijske postaje Dolenjske Toplice opozarja o izsiljevanju na spletu, kar nekaj pa je tudi nasvetov s področja vrtnarstva, zdravja, ekologije.

Občina Dolenjske Toplice je bila uspešna na Javnem razpisu za sofinanciranje priprave in izvedbe aktivnosti Evropskega tedna mobilnosti v letu 2023 v okviru projekta LIFE IP CARE 4 CLIMATE in septembra izvedla pester niz dogodkov z omenjeno tematiko. Iz Sklada za podnebne spremembe je pridobila nepovratna sredstva v višini 5.000 EUR.

Pred nami je jesen, dnevi se bodo krajšali, noči bodo vse daljše. Misli nam bodo vse bolj bežale

Naslovnica

Fotografija na naslovnici: Tjaša Zupančič

Gugalnica v bližini Hudičevega turna v času praznovanja 15. obletnice ŠKD Pank kure ni samevala. Na njej se je zazibal tudi tretješolček Maks Grmek.

Kolofon

Glasilo izdaja Občina Dolenjske Toplice

Uredniški odbor: Primož Primec, glavni urednik, ostali člani so Martina Zupanc Lah, Tjaša Zupančič, Andreja Žele in Polona Vrtač

Jezikovni pregled: Martina Zupanc Lah

Priprava za tisk in tisk: LUart d.o.o.

Naklada: 1350 kosov

Glasilu Občine Dolenjske Toplice je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 520.

Glasilu je dostopno tudi na www.dolenjske-toplice.si.

Obvestilo uredniškega odbora: Zadnji rok za oddajo člankov je 15. v mesecu. Prispevke lahko pošljete preko elektronskega naslova: vrelec@dolenjske-toplice.si.

Za prispevke, ki bodo prispeli po navedenem datumu, uredništvo ne jamči, da bodo objavljeni. Uredništvo si tudi pridržuje pravico do preoblikovanja besed v vsebinsko in oblikovno primerne članke ter pravico do krajšanja prispevkov zaradi omejenega prostora. Za kakovost fotografij je potrebna ločljivost vsaj 300 dpi. Avtorji prispevkov odgovarjajo za verodostojnost vsebine prispevkov in verodostojnost avtorstva priloge (fotografij). Mnenja in članki posameznih avtorjev ne odražajo stališč uredništva.

tudi k našim pokojnim, še posebej se bodo strnile okoli prvega novembra, dneva spomina na mrtve. Spominjali se bomo naših prednikov in prijateljev, ki smo jih izgubili bodisi pred leti bodisi pred kratkim. Letos bodo naše misli tudi pri Robertu Erjavcu, prepoznavnem televizijskemu obrazu in radijskemu glasu, ki je segel v marsikateri topliški dom. Vsi smo ga poznali kot zavednega Dolenjca. Več kot 25 let je delal na POP TV, kjer je vodil vreme v oddaji 24ur, spomnimo se ga tudi v vlogi voditelja oddaj 1, 2, 3, kdo dobi in Sanjska ženska. Radijsko kariero je začel v

Trebnjem na Radiu Max, predvsem pa se ga vsi na Dolenjskem spominjamo po jutrih na Radiu Krka in njegovem glasnem smehu, ko je na še tako turbno jutro nam vsem pričaral nasmeh. Naj ti bo lepo v nebesih.

Spoštovani, če imate predloge, želje, pripombe ali pohvale, me lahko vedno kontaktirate preko telefona 040 839 004 ali elektronske pošte primecz@primoz5@gmail.com ali vrelec@dolenjske-toplice.si. Vse dobro!

Primož Primec, odgovorni urednik

Vabljeni k obisku varuhovega kotička

  Urška Zagorc, TIC

Peter Svetina, varuh človekovih pravic, je konec avgusta obiskal štiri dolenjske občine, v katerih je otvoril varuhove kotičke. Opremljeni so s stojalom, na katerem so vsem prebivalkam in prebivalcem na voljo koristne informacije o delu Varuha v obliki zloženek in brošur ter tudi obrazec za vložitev pobud. Najprej se je v okviru obiskov v regiji ustavil v Občini Dolenjske Toplice, kjer se je srečal z županom Francem Vovkom. Med drugim sta spregovorila o izzivih in najbolj perečih težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. S projektom varuhovih kotičkov, ki zdaj stojijo že v 38 občinah po vsej Sloveniji, želijo sodelujoči v tem projektu ljudem predstaviti in približati delo Varuha ter jim omogočiti, da na kar najlažji način v primeru stiske ali težav pri iskanju odgovorov od različnih institucij ter organov državne uprave in lokalne samouprave sprožijo postopek za ugotovitev morebitnih diskriminiranih praks in drugih posegov v človekove pravice. Informacije so tako tu dostopne ne le v digitalni, temveč tudi v klasični obliki, saj se v poplavi informacij na spletu po mnenju Svetine marsikdo ne znaj-

Peter Svetina (varuh človekovih pravic) in Franc Vovk (župan Občine Dolenjske Toplice)

de prav dobro. Stojalo je opremljeno tudi s posebno zloženko, ki je namenjena tistim, ki težko berejo ali imajo kako drugo oviranost, zaradi katere težje razumejo zapletena besedila. Vse naše občanke in občane še enkrat vljudno vabimo na ogled varuhovega kotička, ki stoji na posebnem prostoru v avli Kulturno kongresnega centra Dolenjske Toplice. Poseben kotiček smo Varuhu namenili tudi na spletni strani Občine Dolenjske Toplice, kjer gradiva najdete v digitalni obliki.

PGD PODTURN vabi na DAN ODPRTIH VRAT

SOBOTA 7. OKTOBER 2023, od 14. ure dalje

PROGRAM: prikaz gašenja začetnih požarov ob 15. uri, predstavitev vozil in opreme, aktivnosti za otroke, vpis gasilcev in gasilk.

Z gasilskim pozdravom NA POMOC!

V primeru slabega vremena bo dogodek odpovedan!

PRAZNIK TOPLIŠKEGA JABOLKA
Dolenjske Toplice

21.-22. OKTOBER 2023

TEKMOWANJE V KUHANJU MEDENO-JABOLČNEGA KOTLIČKA

SOBOTA, 21.10.2023
Ekipa so sestavljene iz vodje in treh članov.
Vabljeni k prijavi!

Prijave zbiraemo na tic@dolenjske-toplice.si, do zasedbe mest.

Občina Dolenjske Toplice

Ob prazniku topliškega jabolka tudi letos pester program

 Polona Vrtar

Osrednja jesenska prireditve Občine Dolenjske Toplice – praznik topliškega jabolka je pred vrati. Kot vedno smo v sodelovanju z Društvom podeželskih žena, Društvom vinogradnikov Dolenjske Toplice, Čebelarškim društvom Straža-Dolenjske Toplice, OŠ Dolenjske Toplice in Vrtcem Gumbek, KGZ Novo mesto, Društvom podeželske mladine Suhe krajine, Čebelarstvo zvezo Slovenije, Društvom gobarjev Novo mesto in ostalimi sodelujočimi za obiskovalce pripravili pester program. Poleg večjega števila ponudnikov na kmečki in rokodelski tržnici praznik v letošnjem letu vključuje tudi nekaj novosti.

Tako se bodo **štiričlanske ekipe pomerile v kuhanju medeno-jabolčnega kottlička**. Vse potencialno zainteresirane ekipe vabimo k prijavi na številko 07 38 45 188 ali na e-naslov tic@dolenjske-toplice.si. Pripravljala se bo jed, kjer bosta pomembni sestavini jabolko in med. Najboljše seveda čaka tudi primerna nagrada za trud in kreativnost.

Druga novost je **razstava Gobarskega društva Novo mesto**, v okviru katere bodo skozi celoten dan obiskovalcem na voljo determinatorji gob. Vabljeni, da nabrane gobe prinesete na vpogled za natančno opredelitev njihove vrste. Priložnost, ki jo lahko izkoristite vsi tisti, ki gobe radi nabirate, a niste vedno prepričani, katere so uporabne.

Poleg novosti se bo v okviru prireditve odvila tudi **tradicionalna peka jabolčnega zavitka, prikaz žganjekuhe, razstava jabol in čebelarških vsebin**, pridobili pa boste lahko tudi koristne nasvete glede pravilnega skladiščenja in zmanjševanja izgub hrane in odpadkov hrane.

Za popestritev programa bodo poskrbeli tudi člani Društva podeželske mladine Suhe krajine. Najmlajši se bodo lahko udeležili **ustvarjalnih delavnic, jahali konja** ali aktivno sodelovali v **predstavi »Zabavno ločevanje«**. Dišalo bo po domačem jabolčnem zavitku, jabolčnih dobrotah, pečenih jabolkih, burgerjih in ostalih dobrotah. Pridružila se nam bosta **Anja Fir** (finalistka letošnjega Masterchefa) in **Miha Grulja - Fungalist**, ki bosta pripravljala burgerje. K prijetnemu sobotnemu vzdušju bodo prispevali tudi člani **ansambla Firbci**.

Ljubitelji jabolčnih zavitkov ne zamudite **8. državnega in 22. društvenega ocenjevanja jabolčnih zavitkov**. Vse podrobnosti o tekmovanju dobite pri Društvu podeželskih žena Dolenjske Toplice.

Vabljeni tudi k tradicionalnemu ocenjevanju teže buče velikanke, ki jo je pridelal g. Ignac Rogelj iz Podturna. Svoje ocene lahko oddate od srede, 18., do petka, 20. oktobra, v času delovnika TIC-a. Buče velikanke ne bo moč spregledati, saj bo krasila vhod v KKC.

Prav tako **vabljeni k sodelovanju na razstavi »Naj« pridelek**. Dobrodošli bodo največji, najdebelejši, najzanimivejši, najlepši ... pridelki. Ponovno bomo v iskanju »naj«-težjega jabolka. Pridelke sprejemamo na TIC-u, v petek, 20. oktobra, med 9. in 16. uro. Vsi sodelujoči prejmejo simbolično nagrado. **Podroben dvodnevni program je na voljo na zadnji strani Vrelca ali na občinski spletni strani.**

Se vidimo!

O zmanjševanju izgub hrane in odpadne hrane tudi na Topliškem jabolku 2023

 Tatjana Kmetič Škof, univ. dipl. inž. agr., specialistka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetiji pri KGZ Novo mesto

V prehranjevalni verigi stalno nastajajo odpadki. Največ odpadne hrane na kmetijskih gospodarstvih nastane v fazi shranjevanja in predelave živil, s predpostavko, da je zdravstvena ustreznost živil na pridelovalni površini ustrezna. Nastanka odpadka na kmetiji sicer ne moremo popolnoma preprečiti, lahko pa ga z ustrezno tehnologijo pobiranja pridelkov, pravilnim rokovanjem in skladiščenjem zmanjšamo. Nastale odpadke lahko zmanjšamo z recikliranjem.

V predstavljenih vsebinah bomo na letošnjem Prazniku Topliškega jabolka predstavili načine za izboljševanje procesov, ki v verigi proizvodnje in dobave živil pomagajo pri spremljanju in zmanjševanju izgub ter odpadne hrane.

Da pa se jabolko da porabiti v celoti, bomo govorili tudi na praktičnem prikazu predelave sadja v sadno žganje, saj je bila žganjekuha v naši deželi že od nekdaj sestavni del preživetja kmetije.

Oddana pobuda Društva Kočevarjev-staroselcev za vpis v register žive dediščine

 Tina Tisovec, Polona Vrtar

V okviru pridobitve zelenega znaka trajnosti Slovenia Green Destination se je porodila ideja o vpisu nosilca enote žive dediščine Dolenjskih Toplic v slovenski register.

Po Unescovi Konvenciji o varovanju nesnovne kulturne dediščine nesnovna kulturna dediščina pomeni »prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prepoznajo kot del svoje kulturne dediščine. Skupnosti in skupine nesnovno kulturno dediščino, preneseno iz roda v rod, nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino, in zagotavlja občutek za identiteto in neprekinjenost s prejšnjimi generacijami, s čimer spodbuja spoštovanje do kulturne raznolikosti in človeške ustvarjalnosti.«

Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine je Slovenski etnografski muzej, ki pregleda oddane predloge in izbrane posreduje skrbniku registra. V Sloveniji to nalogo opravlja Ministrstvo za kulturo.

Kot zelo primerne kandidata smo prepoznali Društvo Kočevarjev-staroselcev, ki že trideset let ohranja in predaja znanja Kočevarjev in njihovih potomcev novim generacijam. Društvo ima dolgo tradicijo, saj je bilo ustanovljeno leta 1992 v Kočevskih Poljanah, danes pa ima sedež v

lastnem kočevarskem centru v Občicah. V sklopu društva deluje pevsko in folklorna skupina, v zimskih mesecih pa organizirajo delavnice in tečaje, med drugim tečaj kočevskega jezika. Na sedežu društva je urejen muzej, ki ga z veseljem odprejo obiskovalcem.

Ideja o vpisu v register je bila predstavljena društvu, ki se jo je razveselilo in jo prepoznalo za pozitivno nadgradnjo dosedanjega dela. Takoj so pričeli s pripravo dokumentacije za oddajo vloge, ta pa je bila v prvi polovici septembra oddana v obravnavo koordinatorski. Društvo Kočevarjev - staroselcev kot nosilec nesnovne kulturne dediščine v destinaciji je z vlogo prijavilo kočevščino kot avtohton jezik z območja Kočevarjev.

Oddaja vloge predstavlja pomemben kamenček v mozaiku trajnosti, ki jo ozaveščamo v okviru pridobitve zelenega znaka. Z delom smo sicer že v zaključni fazi, čaka nas še končno urejanje zbranih informacij ter poročanje, ki bo predvidoma izvedeno v zadnjih mesecih leta. V ta namen vas **ponovno vabimo, da sodelujete v anketi za prebivalce, ki jo najdete na QR kodi. Prosimo, vzemite si nekaj minut časa in nam pomagajte izboljšati kakovost trajnostnega poslovanja in razvoja naše destinacije. Vsi odgovori so zaupni. Hvala za sodelovanje.**

QR koda za dostop do ankete

S skupnimi močmi do nove šole

Helena Miša Kulovec

Z Jožetom Pršino se večkrat srečava in poklepetava. Tako mi je na enem pomladnih srečanj rekel: »Veš, letos bo minilo 50 let, odkar imamo novo šolo. O pripravah nanjo bi morala nekaj napisati, ker o tem kar nekaj vem«. In prišel je september, ko sva sedla za mizo na njegovi terasi in Jože je začel obujati spomine.

»Leta 1964 so bile v Občini Novo mesto ustanovljene krajevne skupnosti. V drugem mandatu sem bil izvoljen za predsednika Krajevne skupnosti Dolenjske Toplice. V mojem mandatu je bil za štiri leta uveden samoprispevek. Osemdeset odstotkov denarja je bilo namenjenega šoli, preostanek pa za komunalno urejanje. V tem času so se začele tudi priprave za izgradnjo nove šole, saj je pouk potekal na treh lokacijah. Dopoldne so imeli pouk učenci višjih razredov, popoldne pa učenci nižjih razredov. Tretji in četrti razred sta bila z 38 oziroma 40 učenci prevelika. Učiteljem je bilo namenjenih le 16 kvadratnih metrov prostora za zbornico, ravnateljevo pisarno, tajnično mizo, inventar in še marsikaj bi se našlo. Poleg tega so bile topliški šoli priključene še tri podružnične šole s kombiniranimi oddelki, pouk tam pa je bil še težji. Mislim, da besede pokojnega Franca Markoviča največ povedo o takratni šoli: »Taka, kot je sedaj osnovna šola v Dolenjskih Toplicah, nima tekmičice med najslabšimi in najtesnejšimi šolami na Dolenjskem«.

Pa je prišlo leto 1972, ko je svet Krajevne skupnosti izglasoval, da razpiše referendum hkrati z drugimi krajevnimi skupnostmi v takratni novomeški občini. 14. maja 1972 so se ljudje na referendumu odločili, da podaljšajo uvedeni samoprispevek še za naslednja tri leta, torej skupaj sedem let. Z uspehim referendumom je bilo v novomeški občini zgrajenih dvajset šol. Naša je bila tretja, Vavta vas pa zadnja. Les, ki so ga domačini namenili izgradnji šole, je odkupilo Gozdno gospodarstvo, denar za odkupljen les pa namenilo za šolo. Tudi obrtniki so se izkazali, saj so prispevali sredstva za opremo učilnic. Pred vhodom v učilnico je bila pripeta tablica, na kateri je bila napisana zahvala obrtniku, ki je opremil učilnico. Za občinski praznik, 29. oktobra 1973, je bila naša lepa nova šola uradno odprta, da pa je bila šola ena najmodernejših v tistem času, je bil zaslužen takratni ravnatelj Vinko Cirnski, ki je vse svoje moči vložil v izgradnjo šole,« je Jože zaključil svojo pripoved.

Velikokrat smo že dokazali, da lahko skupaj gradimo nov svet. Spominimo se na potoke prelitega znoja naših staršev, ko so obnavljali porušeno domovino. Z izglasovanim samoprispevkom smo prišli do nove šole in danes, ko je večji del naše domovine zaradi poplav uničen, smo se zopet združili v sočutju in solidarnosti. Naj bo še naprej solidarnost do pomoči ljudem, ki jo potrebujejo, vrednota značilna za nas Slovence.

Koncert skupine Ensemble Pampinea v Hudičevem turnu požel navdušenje občinstva

Urška Zagorc, Polona Vrtar

Simona Zorc Ramovš

Vrhunsko izvedbo srednjeveškega repertoarja je festivalska publika navdušeno pozdravila in »izsilila« več dodatkov. Njihova izvedba je bila odlična popestritev festivalskega programa.

V torek, 22. avgusta, je obiskovalce v Hudičevem turnu v Soteski v sklopu festivala Seviq Brežice na svojevrstno potovanje v času ponesele koncert tria Ensemble Pampinea, ki ga sestavljajo slovenska flavtistka Maruša Brezavšček, hongkonška glasbenica Fiona Kizzie Lee (srednjeveška kljunasta flavta, portativ, flavta s tamburinom) in češki glasbenik Vojtěch Jakl (srednjeveška viela). Program, ki nosi naslov »Fortuna, nam prizaneses?«, ponuja repertoar ars nova in ars subtilior, ki vključuje dela Machauta iz kodeksov Chantilly in Cyprius.

Festival Seviq Brežice je postal sinonim za živo glasbeno dediščino. V štiridesetih letih delovanja si je utrdil svoj ugled doma kot prireditel nacionalnega pomena in se uvrstil med najpomembnejše kulturne dogodke, v svetu pa si je ustvaril status odlične in visoko cenjene prireditve ter požel priznanja umetnikov, producentov, strokovne kritike, poslovnega sveta ter ljubiteljev glasbe. Na koncerte festivala Seviq Brežice vabijo zgolj najuglednejše umetnike, ki izvajajo vrhunski program najvišje kvalitete. Skozi različne programske sklope kompleksno predstavljajo evropsko in svetovno glasbeno zapuščino, pri čemer posvečajo še posebno pozornost izvajanju glasbe, ki je nastala na slovenskih tleh.

Do zadnjega kotička napolnjen Hudičev turn.

Koncertni program festivala vsako leto zajema glasbeno dediščino od srednjega veka do začetka 20. stoletja. Glasba je izvajana z avtentičnimi instrumenti in na avtentičen izvajalski način. V ospredju je živa umetnost, kakor pove tudi njegovo ime Seviq: »SEmper Vlva Quam Creata« ali »vedno živa, kakor ustvarjena«. Program festivala je zasnovan izključno v maniri historične izvajalske prakse in se odvija zgolj v prostorih slovenske kulturne dediščine, na zgodovinsko pomembnih lokacijah in za obiskovalce še posebej zanimivih. Letos se je v okviru festivala v dveh tednih zvrstilo šest koncertov, še posebej pa smo zadovoljni, da so spomeniško zaščiten Hudičev turn prepoznali kot prostor, ki bo izvrstno dopolnil glasbeno izkušnjo obiskovalcev s svojim historičnim značajem in skrivnostnim pridihom.

Gasilski sleepover

Nika Nardin

PGD Dolenjske Toplice

Letošnje poletje smo zaključili v stilu – prespali smo v gasilskem domu. 1. septembra smo izvedli gasilsko zabavo, ki je trajala od večera pa vse do jutra. Začeli smo z večerjo, nato smo se odpravili na nočni pohod z lučkami, na poti nazaj smo videli intervencijski izvoz vozil z lučkami, dan pa smo zaključili z diskom. Sledilo je spanje. Na tem mestu bi se zahvalili Osnovni šoli Dolenjske Toplice za izposojajo blazin. Zjutraj smo se prebudili ob vonju lastnih palačink, zahvala gre Društvu podeželskih žena Dolenjske Toplice. Do prihoda staršev smo si pripovedovali prigode in si ogledali risanko. Otoci in mentorji smo na našem druženju zelo uživali in se predvsem še bolj povezali. Za konec pa bi se zahvalili še staršem za zaupanje ter pozitivne pohvale. Definitivno še ponovimo. Z gasilskim pozdravom »Na pomoč«.

Vodja pohoda in večera Nika Nardin z mladimi gasilkami in gasilci.

Učenci in zaposleni Osnovne šole Dolenjske Toplice

vas vljudno vabimo

***na slavnostno prireditev ob
50-letnici nove šolske zgradbe,***

ki bo

v četrtek, 26. oktobra 2023, ob 17. uri

na šolskem igrišču.

Pred prireditvijo bo v telovadnici šole na ogled priložnostna razstava.

Lepo vas pozdravljamo in se veselimo srečanja z vami.

ravnateljica Andreja Koščak, prof.

Beseda ravnateljice

Andreja Koščak, prof. ravnateljica

Spoštovani občani in občanke, smo v času, ko se začne novo šolsko leto, ki se je pred petdesetimi leti začelo v novi šolski zgradbi. **50-letnico bomo obeležili z osrednjo prireditvijo na za ta namen pokrite šolskem igrišču, v četrtek, 26. oktobra, ob 17. uri.**

Ob tem jubileju bomo poleg slavnostne prireditve izdali zbornik s spomini različnih generacij, nadgradili bomo stalno razstavo ob knjižnici, v telovadnici pa si boste lahko ogledali tudi priložnostno jubilejno razstavo. Izpeljavo dejavnosti nam je omogočila Občina Dolenjske Toplice ob podpori sponzorjev in donatorjev.

Ob okrogli obletnici bi radi izboljšali tudi učno okolje, posodobili učilnice in jih opremili z didaktičnim materialom. Če nas morda želite podpreti tudi vi, nam sredstva lahko nakažete na transakcijski račun Osnovne

Osnovna šola Dolenjske Toplice Foto Miha Kranjc, avgust, 2023

šole Dolenjske Toplice: 011006000039502, Pionirska cesta 35, 8350 Dolenjske Toplice, sklic: SI 00 03-2023, namen nakazila: 50-letnica šole. Za dodatne informacije se obrnite v tajništvo šole: tel. 07 38 45 200. Že vnaprej se vam najlepše zahvaljujemo za vaš prispevek ob tem dogodku.

Prvi šolski dan

Učiteljci in vzgojiteljci prvih razredov

51. generacija učencev Osnovne šole Dolenjske Toplice je v petek, 1. 9. 2023, prestopila prag šole. Skupaj s starši so prišli na košarkarsko igrišče, kjer sva jih pričakali učiteljci in vzgojiteljci. Prijateljska razreda – devetošolci so pripravili program in vodili sprejem prvošolcev. Učence sta nagovorila ravnateljica Andreja Koščak in župan Franc Vovk ter razredničarki. Devetošolci so nato prvošolčkom naredili rumene rutke in jih pospremili v garderobo, kjer so skupaj poiskali njihov prostor ter jih pospremili do učilnice. V razredu jih je pričakala vzgojiteljica. V razred so jih prišli pogledat tudi starši in jim zaželeli uspešen začetek šolskega leta. Predstavili smo se drug drugemu, se pogovorili, si ogledali nove šolske torbe in druge šolske pripomočke ter njihovo prvo domačo nalogo. V šolo so namreč prinesli zanimivo okrašena vabila za prvi šolski dan. Vsa vabila v obliki torbe so bila zanimivo in čudovito okrašena. Otroci so si z risbico na kartončku označili svoj predalček in iz predalčka vzeli svoje delovne zvezke. Prejeli so občinsko knjigo Muca Copatarica z

županovim posvetilom. Nad darilom so bili navdušeni. Na koncu smo se posladkali z rogljički in limonado, se skupinsko fotografirali in že je prišel čas za odhod. Vsak si je izbral tudi balon, ki ga je odnesel domov. Doživeli smo prelep dan, obdan z veliko spominov.

Vsem prvošolčkom želimo igrivo in uspešno šolsko leto, polno novih doživetij.

V jati z drugačnimi

Tibor Gimpelj Smerdu in Ožbej Fink, 8. b

mag. Helena Arzenšek Krajačič, prof.

Zjutraj smo se prostovoljci iz 8. in 9. razreda s pedagoginjo Heleno Arzenšek Krajačič odpravili v Knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu. Udeležili smo se dogodka V jati z drugačnimi, ki je namenjen druženju, spoznavanju in sprejemanju oseb z intelektualno in gibalno oviro. Tema letošnjega leta je bila spoznavanje kulturnih ustanov. V knjižnici so nas pričakali varovanci Osnovne šole s prilagojenim programom Mirna, njihove učiteljice in knjižničarke novomeške knjižnice. Nato smo šli v prostor, kjer nam je ena od knjižničark povedala zgodbo o velikanih. Po malici smo šli v drugo sobo, kjer nam je druga knjižničarka s kamišibajem predstavila zgodbo Janeza Trdine: Velikani.

Sledilo je druženje in ustvarjalna delavnica, kjer je vsak iz vrvice izdelal svoj obesek velikana. Med izdelovanjem smo se drug drugemu predstavili, se pogovarjali, smejali in si pomagali. Spoznali smo, da so nekateri varovanci stari že 25 let, izgledajo pa precej mlajši. Pogovarjali smo se o šoli, o stva-

reh, ki jih radi počnemo, naredili smo nekaj »selfijev« za spomin. Obljubili smo jim, da jih pridemo obiskat na Mirno. Dan je bil zabaven, drug od drugega smo se veliko naučili in ugotovili, da imamo vsi radi pripovedke.

Jesenska zbiralna akcija starega papirja

Katja Bučar, prof. in Vesna Kastelic, mag. prof.

Poletje se je poslovilo in že je pred nami jesen ter z njo tudi naša zbiralna akcija starega papirja. Pripravili jo bomo tudi letos, in sicer:

v sredo, 11. oktobra, in v četrtek 12. oktobra, zjutraj od 6.50 do 8.10 in popoldne od 13.30 do 16.00.

Papir in karton bomo zbirali ločeno, zato vse občanke in občane prosimo, da papir pripeljete zvezan z vrstico, in sicer k službenemu vhodu šole. Veselimo se vašega obiska.

Interpretacija etnološke zbirke in sadovnjaka starih sadnih sort

 Primož Primec

 Alenka Peterlin

V letu 2023 smo v Društvu Kočevarjev – staroselcev skupaj z Univerzo v Ljubljani izvajali projekt, ki se je zaključil 18. septembra. Projekt so (poleg Univerze v Ljubljani) izdatno podprli: Zvezno ministrstvo Republike Avstrije za evropske in mednarodne zadeve in Koroška deželna vlada, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Projekt je podprla tudi Občina Dolenjske Toplice.

Društvo Kočevarjev – staroselcev od leta 1992 deluje na področju promocije in ohranjanja kočevarske kulture ter kulturne dediščine. Center društvenih aktivnosti je v vasi Občice (nem. Krapflern, koč. Kropflarn), kjer je društvo leta 1998 s pomočjo sredstev Koroške deželne vlade kupilo in obnovilo staro domačijo. Prepoznavna je po v simbolno modro barvo pobarvanem pročelju, ki je barva mesta Kočevje.

Trak so prerezali župan Franc Vovk, častni predsednik Johannes Hans Jaklitsch in dr. Anja Moric, vodja projekta.

Etnološka zbirka, ki je razpršena v glavnem posloplju, pomožnem posloplju in pod kozolcem, vsebuje kmečko orodje in predmete za osebno rabo iz druge polovice 19. in prve polovice 20. stoletja ter ročno izdelani maketi kočevarskih vasi. Predmete za zbirko so zbrali Kočevarji iz Črmošnjiško-Poljanske doline, uredili pa so jo lokalni prostovoljci in študenti Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pod mentorstvom dr. Ane Vertovec Beno. Posodobljena in na novo interpretirana je bila leta 2023 s sodelovanjem študentk Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pod mentorstvom dr. Anje Moric (vsebinski del), dr. Tanje

Dogodka so se udeležili predstavniki organizacij in ustanov iz Slovenije, Avstrije in Nemčije.

Utrinek z razstave.

Žigon (prevodi) in Primoža Primca (strokovni mentor). Poleg muzeja je sadovnjak starih sadnih sort. Gojenje sadja je bilo pomembno za prehrano in izdelavo pijače, hkrati pa je marsikateri kmečki družini predstavljalo vir dodatnega zaslužka. Na območju širše Kočevske uspevajo zlasti hruške in jabolane, pa tudi slive, cibore (ringlo) in češnje.

Interpretacija etnološke zbirke in sadovnjaka starih sadnih sort je nastala v okviru projekta Etnološka zbirka Kočevarjev in pešpot med starimi sortami sadnega drevja (Študentski projekti za trajnostni razvoj 2023, FF UL).

Tiskovne konference ob zaključku so se udeležili **Julia Neblich**, referentka za kulturo in medije na nemškem veleposlaništvu, **Franc Vovk**, župan Občine Dolenjske Toplice, **Urška Kop**, predsednica Zveze kulturnih društev nemško govoreče narodne skupnosti v Sloveniji, častni predsednik **Johannes Hans Jaklitsch**, inženir **Norbert Kapeller**, predsednik društva izgnancev z Dunaja, predstavniki Dežele Koroške, predstavnica Univerze v Ljubljani, **doc. dr. Anja Moric**, **Igor Stepan**, župnik župnije Poljane, **Lili Štefanič**, direktorica Občinske uprave občine Kočevje, **Tanja Prešeren Banovec**, vodja TIC Semič, **Judita Podgornik Zaletelj** iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine in mnogi drugi.

Obnovljene prostore je blagoslovil župnik Igor Stepan.

ŠKD Pank kura »fura« po topliški sceni že 15 let

Tjaša Zupančič

Gašper Rožanc

Pri ŠKD Pank kura so ob rojstnih dnevih poskrbeli že za kar nekaj družabnih srečanj, ki povezujejo šport in alternativno klubsko sceno na tako imenovanem podeželju. Letos se je večji društveni dogodek zgodil v času topliškega pustovanja. Kmalu je sledil še spomladanski koncert v Kewdru. Tekom poletja pa so člani društva varčevali z energijo, da se je 15. obletnica delovanja Pank kure proslavila tako kot se za tak jubilej spodobi.

V soboto, 9. septembra, je tako rekoč Pank kura »znesla« 15 jajc, zato so člani društva proslavili s simpatičnim dogodkom v Soteski pri Hudičevem turnu. Sobotno dopoldne so kolesarski navdušenci izkoristili za »šatl«, to je prevoz za kolesarje, ki jih zanima predvsem spust po »trejlh« nad Sotesko. Pri Hudičevem turnu pa je bilo čez dan poskrbljeno za počitek, druženje ob dobri glasbi, hrani in pijači (po zaslugi Pršinovih tudi jajc ni manjkalo).

Ko je padel mrak, je sledil večerni del programa, ki se je zaključil v znamenju glasbe najbolj udarnega topliškega »frontmana« Andreja Barbiča Krta, ki je nastopal s kar dvema različnima zasedbama. Koncertni oder si je sprva delil z znanimi novomeškimi glasbeniki. Na kitari ga je spremljal Borut Perše (Hefe), na bobnih Marko Grubar in na bas kitari Dejan Slak (Slejk). Slišali smo lahko vse njegove znane radijske single in nekaj novega glasbenega materiala. Vmes je imel malo predaha, da so njegove glasilke lahko počivale, zato so za njim nastopili Zadnji na spisku in stopnjevali razpoloženje. Za vrhunec večera so na koncu poskrbeli eni in edini pionirji domačega punk'n'rolla Tavžntroža. Tokrat sta se Krto na odru pridružila še predsednik ŠKD Pank kure Štefan Grmek Štef, ki je udarjal po bobnih, ter basist Janez Žura. Razvnela se je prava koncertna zabava s »stage diving performansi«.

O kolesarski (MTB) sekciji

Trenutno so v društvu Pank kura najbolj dejavni v gorskem kolesarstvu, ki je postalo zelo popularna oblika gibanja v naravnem in pretežno hribovitem okolju. Tako je prva skupina entuziastov po gozdu v bližnji in daljni okolici nad Sotesko in reko Krko kolesarila že

Nagovor predsednika ŠKD Pank kure Štefana Grmeka pred nastopom Tavžntrože.

pred osmimi leti, ko se je »MTB« sekcija šele postavljala. Sprva so si želeli samo aktivne zabave v naravi in druženja.

Takrat še ni bil pravi čas, niti volje za poglobljanje v birokratske zadeve, da bi se vzpostavila uradna mreža gorskokolesarskih poti (angleško *trail*).

Obeta se nov turistični produkt »Soteške gorskokolesarske stezice«

Za razlago sem se obrnila na Uroša Štiha in Marka Majhna, ki sta vpeta v dogajanje od same ustanovitve sekcije. Potrdila sta, da je ta ideja v letošnjem letu dokončno dozorela, zato se je društvo prijavilo na razpis za sofinanciranje novih turističnih produktov v občini Dolenjske Toplice. Bili so uspešni in občinska uprava je njihov projekt finančno podprla.

V prihodnosti se obeta ureditev večje mreže kolesarskih poti, ki so namenjene spustu z gorskim kolesom (v žargonu *downhill* oziroma *enduro*). Najprej bo vzpostavljena trasa, ki bo vodila od vrha razglednega Svetega Petra pa vse do reke Krke, in sicer v dolžini 4,4 kilometre. Kasneje se bo ta pot prepletala še z drugimi »traili« različnih težavnostnih stopenj in z različnimi tehničnimi elementi, kot so dvojni skoki (*double*), skoki z mizo (*table*) in utrjeni zavoji (*bande*).

Nova aktivnost sigurno veliko obeta in bo namenjena tako lokalcem kot tudi tujcem. Cilj društva je, da se v Soteski vzpostavi še več stez – da bo posameznik prišel k nam za več dni, si bo želel prekolesariti vse, prespal bo v Dolenjskih Toplicah in spoznal turističen utrip kraja. Če vas zanimajo društvene aktivnosti Pank kure, jih lahko spremljate na Facebook strani ŠKD Pank kura.

Nogomet navduševal v Suhorju

LOG 2000

Ana Žagar

Občina Dolenjske Toplice je bila v avgustu prizorišče dveh izjemnih nogometnih turnirjev, ki sta navdušila športne navdušence in ljubitelje nogometa.

Prvi turnir je bil odprtega tipa z denarnim skladom v višini 600 EUR in je potekal 19. avgusta na igrišču pri Suhorju. Na tem tekmovanju je sodelovalo deset ekip po igralnem sistemu 6+1. **Zmago je slavila domača ekipa LOG 2000.** Drugo mesto je zasedla ekipa X-Team, tretje mesto pa je osvojila ekipa Gleženj Brca. **Posebno priznanje sta si zaslužila najboljši igralec turnirja Branko Šušak in vratar Jure Filipovič, oba iz domače ekipe LOG 2000.**

Teden dni kasneje, 26. avgusta, je na istem igrišču potekal občinski turnir

revialnega pomena, na katerem so imeli priložnost nastopiti igralci iz občine in fare Dolenjske Toplice. Sodelovalo je šest ekip po igralnem sistemu 4+1. V izjemno napetem tekmovanju je ekipa EGO TEAM osvojila prvo mesto, **sledila ji je ekipa LOG 2000**, tretje mesto pa je tradicionalno zasedla ekipa Dolenjskih Toplic. Najboljši igralec turnirja je bil Aljaž Pavlin iz ekipe EGO TEAM, medtem ko se je **za najboljšega vratarja izkazal Bojan Kukman iz ekipe LOG 2000.**

Iskrene čestitke vsem ekipam in igralcem za izjemne predstave na obeh turnirjih! Hvala tudi vsem, ki ste sodelovali in prispevali k uspehu teh dogodkov. Zahvala vsem sponzorjem. Se vidimo prihodnje leto, ko bomo spet združeni v športnem duhu na nogometnem igrišču pri Suhorju. **Nogometno ekipo LOG 2000 pa lahko spremljate vsako nedeljo v 1. nogometni rekreativni ligi Novo mesto, kjer branimo naslov iz lanske sezone.**

Mara Rupena Osolnik (1918-2003)

Katja Osolnik-Stražiščar

osebni arhiv

Učiteljica, partizanka, zavzeta borka za napredek podeželja in izboljšanje življenja žensk in otrok, nosilka spomenice 1941.

Moja mama Mara Rupena Osolnik se je rodila v Mirni Peči na Dolenjskem v ugledni, napredni, zavedni družini. V hiši je bila bogata knjižnica, vrednote pa delo, branje in znanje. Zgodaj je ostala brez očeta in že zgodaj spoznala vso težo kmečkega življenja. Predvsem se jo je močno dotaknilo težko življenje kmečkih žensk, ki so bile slabo izobražene, v družini in družbi pa v podrejenem in neenakopravnem položaju. Prav prizadevanja za socialno pravičnost, odpravo krivic, možnost izobraževanja za vse, prizadevanja za svobodo in človeško dostojanstvo, za boljše življenje so zaznamovala celotno njeno življenje in delovanje.

V življenju ji ni bilo lahko. Že prva služba je bila izziv. Kot svobodomiseln učiteljica je bila kazensko poslana na delo v Bosno, v kraj Olovo. Za mlado dekle je bila to velika šola preseganja kulturnih, verskih in socialnih razlik ter ustvarjanja strpnosti in sožitja med ljudmi. Hkrati je bila ta izkušnja pomembna za njeno kasnejše delovanje v mednarodnem in domačem okolju, kjer je bilo treba z veliko strpnosti in dobre volje usklajevati različna, pogosto nasprotujoča si mnenja in interese.

Ob začetku 2. svetovne vojne so jo okupatorji zaprli. Deportaciji v koncentracijska taborišča se je izognila s skokom z vlaka na Ponikvah pri Trebnjem in odhodom v partizane. Tam je spoznala našega očeta, Bogdana Osolnika. V marcu 1944 sem se jima v Kočevskem rogu, Bazi 20, rodila jaz kot prvi otrok, pozneje pa še Niko, Mirko in Vera. Mamo in očeta je družila iskrena ljubezen, pa tudi skupna vizija prihodnje družbe, pravične družbe enakopravnih, svobodnih ljudi. Tem ciljem, danes bi morda rekli sanjam, sta bila zavezana vse do mamine smrti maja 2003. Štiriletna partizanska pot je bila polna osebnih in drugih težkih preizkušenj. Mara je tudi v teh okrutnih časih nasilja aktivno sodelovala pri ustvarjanju tovarštva v nevarnosti in sožitju ter sprejela skupni cilj zavednih pripadnikov slovenskega ljudstva: boriti se, vztrajati, zmagati v boju za obstoj, za slovensko domovino in svobodo. Slovenske ženske so v drugi svetovni vojni odigrale pomembno vlogo. Njihove predstavnice iz vseh krajev Slovenije so se udeležile prvega kongresa antifašistične ženske zveze oktobra 1943 v Dobrniču, katerega sekretarka je bila Mara. Po osvoboditvi so se zadolžitve kar vrstile, zahvaljujoč njeni razgledanosti

in izobrazbi – govorila je pet tujih jezikov. Neposrednost, srčnost in človeška toplina so ji omogočali, da je uspešno opravljala številne odgovorne funkcije doma in v mednarodnem okolju. Bila je človek dejanj in ne velikih besed. Zaslužna je za uvedbo brezplačnih šolskih malic, za organizacijo številnih tečajev opismenjevanja in izobraževanja, predvsem izobraževanja žensk,

za oskrbo s čisto pitno vodo, za projekte socialnega in kulturnega izobraževanja ... Eksperimentalni projekt FAO »Celovit razvoj manj razvitega območja v Suhi krajini«, katerega iniciator je bila, je požel mednarodno priznanje. Za zasluge za razvoj dolenskega podeželja ji je bil leta 1989 podeljen naziv Častna občanka Trebnjega.

Razumljivo, da ji sredi nesebičnega življenja in dela ni bilo vedno lahko usklajevati osebno življenje z poklicnimi izzivi. Za to je bilo potrebno veliko odrekovanja in truda. Čeprav smo njeni otroci včasih menili, da preveč skrbi za dobro drugih, da se preveč trudi in razdaja za splošno družbeno blagostanje, moram reči, da je bila topla in požrtvovalna mati štirih otrok: zavzeto je spremljala naše življenjske poti in dosežke, se veselila rojstev osmih vnukov in pravnukov. Njen resnični življenjski moto je bil: "Ce bo vsem ljudem dobro, bo dobro tudi mojim otrokom". Ponosna sem na svojo mamo. Bila je pogumna osebnost z izjemno življenjsko energijo, lastno voljo in razumom ter neomajnim zaupanjem v prihodnost. S konkretnimi projekti je veliko naredila za boljše življenje vseh, predvsem pa ljudi v njej tako ljubi Dolenjski.

Leta 2003 so del evropske mednarodne pešpoti E-7 poimenovali po Mari Rupena. Pot ima dva kraka: krajši, desetkilometrski, poteka od Žužemberka, daljši, 22-kilometrski pa iz Dolenjskih Toplic. Oba kraka se združita v Dobrniču, kjer vsako leto v oktobru poteka slovesnost v spomin na I. Kongres ženske antifašistične zveze, ki predstavlja edinstven dogodek v takrat okupirani Evropi. Prav zato je na ta dan organiziran pohod iz Žužemberka oz. iz Dolenjskih Toplic s ciljem v Dobrniču.

20. pohod po odseku evropske pešpoti E7 - Poti Mare Rupene

Kulturno turistično društvo Dobrnič vas v nedeljo, 15. oktobra 2023, vabi na 20. pohod po odseku evropske pešpoti E-7, poimenovanem Pot Mare Rupena. Start pohoda (okrog 22 km) iz Dolenjskih Toplic proti Dobrniču bo ob 6. uri zjutraj izpred Hotela Kristal. Za tiste z malo manj kondicije pa iz Žužemberka preko Lisca v Dobrniču (okrog 12 km), s štartom ob 7.30 s trga pred gradom v Žužemberku. Za prevoz nazaj na izhodišča bo poskrbljeno, že zjutraj pa bo prevoz organiziran tudi iz Dobrniča v Dolenjske Toplice (ob 5.30) in v Žužemberk (ob 7.00). Štartnina za delno kritje stroškov prevoza in okrepcil bo 10 EUR. V Dobrniču bo ob 12. uri tudi proslava ob 80. obletnici 1. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze. Dodatne informacije: www.dobrnici.si ali ktddobrnici@gmail.com ali po tel. 041 538 460. Zaradi lažje organizacije je zaželen predhodna prijava pohodnikov. Lepo vabljeni!

Topliški lokostrelci organizirali državno tarčno prvenstvo

Primož Primec

Lokostrelski klub Dolenjske Toplice je 9. in 10. septembra organiziral tekmovanje – državno tarčno prvenstvo. Kot je povedal predsednik kluba Bojan Brulc, gre za olimpijsko disciplino, in ker v Dolenjskih Toplicah nimamo primerne igrišča, je tekmovanje potekalo na nogometnem igrišču OŠ Bršljin, za kar se jim zahvaljuje.

Med člani sta tekmovala Miha Šimec, ki je osvojil 6. mesto in Robert Zagorec, ki je pristal na 9. mestu. Med članicami pa je državna prvakinja postala Rebeka Černe, ki je slavila tudi v dvobojih.

Na tekmovanju so bili tudi udeleženci svetovnega prvenstva in olimpijade: Žiga Ravnikar, Den Habjan in Mjha Rožič, med tekmovalkami pa Ana Umer, Žana Pintarič in Urška Čavič.

Podrobni rezultati tekmovanja so objavljeni na spletni strani zveze: www.archery-si.org.

Primož Primec

Podmladek Pank kure skupaj s predsednikom društva, Štefanom Grmekom, piha 15 svečk na torti, ki jo je za to priložnost spekla domačinka Meta Sintič. Bila je slastna. Foto: Alen Zulič

V začetku septembra je Radio Ognjišče organiziral 14. kolesarsko romanje od Marije k Mariji. Ustavili so se tudi pri nas, kjer jih je sprejel župnik Igor Stepan in člani ŽPS. Za okrepčilo sta poskrbela Peter in Jožica Kotar. Foto: FB Radio Ognjišče

V soboto, 9. septembra, je v Podturnu potekal piknik DPZ Dolenjske Toplice. 50 članic in članov se je najprej okrepčalo z enolončnico Petra Kotarja. Sledil je pohod po naravoslovnji poti Rožek in nato druženje ob dobri hrani in pijači. Srečanja sta se udeležila tudi župan Franc Vovk in župnik Igor Stepan. Foto: Primož Primec

ZLD Novo mesto je na Pakježu, kjer ima svoj lovski dom LD Dolenjske Toplice, organizirala Lovski tabor mladih. V treh dneh so mladi spoznali številne »skrivnosti« narave in lova ter se tudi sicer prijetno zabavali s spoznavanjem divjadi in različnih veščin, ki so koristne v naravi. Med drugim so se lotili tudi risanja divjadi. Foto: Brane Praznik

Strokovna komisija natečaja Moja dežela – lepa in gostoljubna je julija letos znova začela z ocenjevanjem slovenskih izletniških destinacij, ki bo trajalo celo poletje. V okviru akcije je v četrtek, 17. avgusta, obiskala tudi Dolenjske Toplice, ki tekmujejo v kategoriji zdraviliških krajev. Komisija je med drugim obiskala Sitarjevo hišo. Izrazili so zadovoljstvo nad nenehnim nadgrajevanjem turistične ponudbe, sodelovanjem z lokalno skupnostjo in ponudniki turističnih storitev. Foto: TIC

V maju 2023 je ekipa kegljačev Društva upokojencev Dolenjske Toplice nastopila na 47. ŠIU Pokrajinske zveze društva upokojencev v Kočevju. V kegljanju s kroglico na vrvcu je med 17. ekipami s 446 podrtimi keglji osvojila 1. mesto in se uvrstila na državno prvenstvo, ki je potekalo 14. septembra 2023 v Središču ob Dravi. V močni konkurenci so s 468 podrtimi keglji zasedli 7. mesto. Foto: Martina Klobučar

Dorica Turk nam je poslala sliko iz Rabca, Hrvaška.

DO KJE SEŽE VRELEC?

Ko se odpravljáš na potovanje, izlet, pohod - vzemi Vrelec s seboj in se slikaj z njim. Pošlji nam fotografijo, mi jo bomo objavili. Do kje lahko sežemo?

Ob 80-letnici ustanovitve Levstikove brigade

Helena Miša Kulovec

Franc Kulovec

Prvi začetki Levstikove brigade so bili v Perotovi četi, imenovani po komandirju Jožetu Murnu – Perotu. Sestavljalo jo je približno dvajset borcev iz okolice Poljan in nekaj Kočevarjev, ki se niso dali preslepiti sovražniku in so se rajši priključili odporu. V začetku je imela četa svoj tabor pri vasi Podstenice. Četo so dvakrat napadli belogardisti, enkrat iz smeri Žužemberka, drugič pa je četa ravno počivala na Gorenjih Sušicah, ko jo je napadlo 60 belogardistov. Obakrat se je za četo napad srečno končal.

Sredi aprila 1943 se je v Poljansko dolino iz Ajdovca premakni-

la četa Zapadno dolenskega odreda, ki so jo imenovali kar Jurčetova četa. Četi sta se združili pod skupnim imenom Jurčetova četa, skupno sta imeli 43 mož in štiri puškomitraljeze. 13. junija 1943 so se na Malem Riglju (Zarigelj po domače) zbrali združeni Perotova in Jurčetova četa, četa Dolomitskega odreda in četa Šerčerjeve brigade, ter se formirale v Levstikov bataljon. Namen ustanovitve Levstikovega bataljona je Ivan Maček – Matija iz konspirativnih razlogov pojasnil, da naj bi bataljon kmalu krenil na Notranjsko v kraje Levstikovega Martina Krpana, v boj z belogardisti. Toda Levstikovci niso šli na Notranjsko, temveč na Hrvaško po topove. Hrvaški partizani so jim na trinajstih malih kmečkih vozičkih pritorovali municijo, razstrelivo in topove. Brez posebnih težav je Levstikov bataljon ves tovor pripeljal do Bosiljevega, od tu pa krenil s štirimi močnimi vozovi, z dosti napetimi živci z odgovornim tovorom proti Sloveniji, kjer so ga v Adlešičih izročili Tomšičevi brigadi. Bataljon se je nato naselil blizu Toplic in tu dobil v svoj sestav tretji bataljon Vzhodno dolenskega odreda in se tako močno številčno okrepil, saj je štel okoli 130 borcev. Bataljon se ni veliko premikal, zato je kulturno, vojaško in politično močno napredoval. Ob kapitulaciji Italije je 9. septembra del bataljona razoroževal Italijane v Straži, komandant Jurče pa je odšel na Uršna sela razoroževati tamkajšnjo posadko. 10. septembra je bilo Novo mesto že osvobodeno in popoldne je bilo pred Rotovžem sklicano množično zborovanje. Med drugimi je govoril tudi Kidrič, ki je po končanih govorih iz množice pred seboj poklical politkomisarja Levstikove brigade. Temu ni bilo jasno, da Kidrič govori o brigadi, ker on ve le za bataljon. Kidrič mu je dal nalogo, naj se brigada takoj odpravi proti Žužemberku, kjer je zbranih okoli 500 belogardistov, in osvobodi Žužemberk. Pred politkomisarja se je zastavilo vprašanje, kako tako hitro zbrati brigado, kako v tem času zavzeti Žužemberk. Ko se je komandant Jurče 10. septembra vrnil v Toplice, ga je Stane Rozman poklical v Sotesko, ter ga seznanil z ustanovitvijo Slovenske narodne osvobodilne brigade Frana Levstika. Prva naloga brigade je bila likvidacija belogardistične postojanke v Žužemberku. Z obljubljenima blindama so se zjutraj iz Toplic odpravili proti Žužemberku. Na poti sta se obe blindi pokvarili in v tistem trenutku se je politkomisar odločil, da gre s svojim namestnikom Božom in šoferjem na motociklu naprej. Na poti jih je sicer belogardistična straža ustavljala, s so srečno prišli do gostilne v Žužemberku. Politkomisar je belogardiste poklical na posvet, češ da jih pošilja glavni štab NOV in jim razložil možnost rešitve, ter podpis sporazuma s tistimi, ki se s pogoji strinjajo. Do podpisa ni prišlo, ker so

belogardisti začeli bežati iz Žužemberka ravno v tistem času, ko je pred gostilno pripeljala popravljena blinda. Partizani so začeli streljati za bežečimi belogardisti in brigada je pravočasno izpolnila svojo prvo nalogo, ne da bi potočili eno samo kapljo krvi.

13. septembra je bila sestavljena igralska skupina, podrejena odseku AGITPROPA pri izvršnem odboru OF. Potovali so po krajih, a le do žice, ki je obdajala Ljubljano. Med potovanjem je Bogdana Stritarjeva prepevala in pripovedovala dogodivščine prvih dni v partizanih. Takole opisuje enega izmed dogodkov:

Polaganje spominskega venca.

»Z možem Šturmom izstopiva z vlaka na Uršnih selih. Po pravilnem ujemanju gesla s kmečko ženico, nas kurirček spremlja do javke, kjer pokaževa prepustnico za Glavni štab. Zvečer sva že v Levstikovem bataljonu, kjer se zbira pisana družba. Pripešačita še Matej Bor in Ladislav Kiauta in takoj se naučimo pesem Hej, brigade, za katero je besedilo napisal Bor, glasbo pa Šturm.«

22. septembra je bila skupina obveščena, naj se pripravi na daljšo pot. Tovornjak, s katerim so se vozili, je rohnel proti Dolenjski, kjer je moral v Soteski čez improviziran most. Pred Meniško vasjo prepešačijo razbitine mostu in se ustavijo pri prvi hiši z dvokrilnim stopniščem. Tu jih veselo sprejme Ferdo Godina, ki je znan po zgodbi Bele tulpike, Slike iz vasi in druge. Pove jim, da bo njihovo začasno bivališče zaselek Rigelj. Čez slabe pol ure je skupina iz Podturna prispela na Rigelj. Del skupine se je namestil pri Poglajnovih, del pa v Sitarjevi zidanici. Tu v tej zidanici Franci Šturm cele dneve posedla pred zidanico s harmoniko v roki. Tu se rojevajo njegove partizanske pesmi. Tu je prvič iz ust Nade Stritarjeve privrela pesem Veseli veter in vse do konca vojnih dni je ta pesem pregnjala sence iz mračnih čel.

Pod Poglajnovim kozolcem sta Rado Simoniti in Marjan Kristančič skomponirala Kajuhovo Bosa pojdiva nocoj. Njihov spored je bil še podoben mitingom, vendar se je poleg političnega govora vanj že prikradel rahel prizvok literarnega varieteteja. Kmalu je ta skupina zaslovela pod nazivom partizanska gledališka skupina. 24. septembra so se kulturniki na Riglju začeli pogovarjati z Josipom Vidmarjem o možnosti gledališkega dela, s katerim bi nastopili na zboru odposlancev slovenskega naroda v

»Z možem Šturmom izstopiva z vlaka na Uršnih selih. Po pravilnem ujemanju gesla s kmečko ženico, nas kurirček spremlja do javke, kjer pokaževa prepustnico za Glavni štab. Zvečer sva že v Levstikovem bataljonu, kjer se zbira pisana družba. Pripešačita še Matej Bor in Ladislav Kiauta in takoj se naučimo pesem Hej, brigade, za katero je besedilo napisal Bor, glasbo pa Šturm.«

22. septembra je bila skupina obveščena, naj se pripravi na daljšo pot. Tovornjak, s katerim so se vozili, je rohnel proti Dolenjski, kjer je moral v Soteski čez improviziran most. Pred Meniško vasjo prepešačijo razbitine mostu in se ustavijo pri prvi hiši z dvokrilnim stopniščem. Tu jih veselo sprejme Ferdo Godina, ki je znan po zgodbi Bele tulpike, Slike iz vasi in druge. Pove jim, da bo njihovo začasno bivališče zaselek Rigelj. Čez slabe pol ure je skupina iz Podturna prispela na Rigelj. Del skupine se je namestil pri Poglajnovih, del pa v Sitarjevi zidanici. Tu v tej zidanici Franci Šturm cele dneve posedla pred zidanico s harmoniko v roki. Tu se rojevajo njegove partizanske pesmi. Tu je prvič iz ust Nade Stritarjeve privrela pesem Veseli veter in vse do konca vojnih dni je ta pesem pregnjala sence iz mračnih čel.

Pod Poglajnovim kozolcem sta Rado Simoniti in Marjan Kristančič skomponirala Kajuhovo Bosa pojdiva nocoj.

Njihov spored je bil še podoben mitingom, vendar se je poleg političnega govora vanj že prikradel rahel prizvok literarnega varieteteja. Kmalu je ta skupina zaslovela pod nazivom partizanska gledališka skupina. 24. septembra so se kulturniki na Riglju začeli pogovarjati z Josipom Vidmarjem o možnosti gledališkega dela, s katerim bi nastopili na zboru odposlancev slovenskega naroda v

Pohodniki prihajajo na Rigelj.

Kočevju. Odločili so se, da bodo nastopili s delom, ki ga bo še treba napisati. Partizanski enodejanki sta napisala Edvard Kocbek – Noč pod hmeljnikom in Mile Klopčič – Mati. Klopčič je besedilo napisal v Podhosti, hišna številka 26. Obe sta bili uprizorjeni v Kočevju. Kocbekov poskus se ni več vrnil v spored partizanskih igralcev, medtem ko je Klopčičeva Mati doživela več uprizoritev. Tudi naš Vesel teater jo je pred leti uprizoril in z njo doživel velik odziv.

Rigelj je bil prijetno delovno zatočišče za kulturnike. Spodrinila jih je Gospodarska komisija, kulturniki so se morali preseliti v podnožje Riglja v vas Sela. Protestirali so, a protesti niso zalegli. Bili so preseljeni in prvi večer jih je tolažila mesečina. Zbrali so se in zapeli. Partizanska pesem je privabila vaščane. Kako čudovito moč je imela v tistih časih partizanska pesem.

Vsako leto ustanovitev Levstikove brigade v Dolenjskih Toplicah počastimo s pohodom in tudi letos je bilo tako. Zbrali smo se ob 8.30 pred spominskim obeležjem na hotelu Kristal v centru Dolenjskih Toplic, kjer sta pohodnike pozdravila župan Franci Vovk in predsednik OOBZ za vrednote NOB Dolenjske Toplice Avgust Bradač. O začetkih Levstikove brigade je pohodnike seznanila Helena Miša Kulovec, za poživitev pa je z glasbo in svojo harmoniko poskrbel Mitja Bukovec. Preden so pohodniki odšli na pohod, so župan Franci Vovk, predsednik ZB Avgust Bradač in sin pokojnega borca Levstikove brigade Robert Dular položili venec k obeležju.

Po prihodu pohodnikov k Poglajnovi zidnici na Velikem Riglju so sledili pozdravi – ne samo pohodnikom, temveč tudi praporščakom in spominski partizanski četi. Nato

je o nastanku in borbah Levstikove brigade spregovoril Borut Likar, predsednik pokrajinskega sveta Dolenjska in Bela krajina, ki je svoj govor povezal s solidarnostjo v tistih časih in danes ob letošnjih poplavah v Sloveniji.

Kulturni program, ki je sledil, je bil sestavljen iz del, ki so nastala ravno tu pred 80. leti. Izvedla jih je Marjetka Popovski. Nepozaben je bil zaključek z venčkom partizanskih pesmi, ki ga je izvedla Marjetka v sodelovanju z našim Mitjem. Sledilo je družabno srečanje ob dobrem Uroševim golažem in Vilijevo rigeljsko kapljico, ki pa je ob petju partizanskih pesmi Marjetke kar prehitro minilo. Kljub visoki vročini smo z Marjetko peli in peli do poznega popoldneva, ko smo se le poslovili in zadovoljni odhajali na svoje domove.

Srečanje z Marjetko je bilo nepozabno, saj je s svojim petjem ustvarila res pravo »žurko«. Veliki Rigelj, vas nad Kočevskimi Poljanami pri Dolenjskih Toplicah, je bil v jeseni 1943 zbirališče prve partizanske igralske skupine. Bila je prva skupina poklicnih gledaliških ljudi zunaj zamreženih mest in trgov. Tu so se zbirali ljudje iz Opere, Dramе, glasbeniki, pesniki in pisatelji ...

Marjetka je »vžigala«.

OKTOBER 2023

FOTOGRAFSKA DELAVNICA ČRNO-BEL SVET ANALOGNE FOTOGRAFIJE ZA MLADINO IN ODRASLE

MENTOR BOŠTJAN PUCELJ

Delavnica je primerna za učence zadnje triade OŠ, srednješolce, študente in odrasle.

Fotografska delavnica obsega 2 srečanja po 3 ure v KKC Dolenjske Toplice:

- ČETRTEK, 5. 10. 2023, 15.00–18.00
- SOBOTA, 14. 10. 2023, 9.00–12.00

Prijave: do zapolnitve mest (do 12), 07 393 0 382 / oi.novo.mesto@jskd.si
Kotizacija: 20 €

Vsak posameznik bo vključen v skupni projekt ČRNO-BELE TOPLICE, v katerem bo zajet ustvarjali duh domačega kraja, kot ga vidijo in občutijo udeleženci.

Črno-bele fotografije po izboru mentorja bodo razstavljene v prostorih KKC Dolenjske Toplice ob prazniku Topliškega jabolka 2023.

Fotografsko delavnico podpira Občina Dolenjske Toplice.

Osrednja prireditev v okviru evropskega tedna mobilnosti

 Občinska uprava

V soboto, 16. septembra, je na ploščadi pred in za Kulturno kongresnim centrom Dolenjske Toplice potekala osrednja prireditev v okviru Evropskega tedna mobilnosti. Občina Dolenjske Toplice je skupaj s partnerji pripravila bogat animacijski program za vse generacije. Nekaj foto utrinkov iz arhiva občinske uprave.

Pogled iz zraka na prizorišče.

Manjkale niso niti velike družabne igre.

Predstavniki Policijske postaje Dolenjske Toplice

Knjižnica semen

Zvonka Peterlin iz Krajevne knjižnice Dolenjske Toplice.

Najmlajši so uživali.

Predstavitve medobčinskega inšpektorata in redarstva.

Kulturna dediščina naših vasi

  Primož Primec

Občina Dolenjske Toplice je posamezne enote kulturne dediščine razglasila za kulturne spomenike lokalnega pomena. V prihodnjih številkah bomo izpostavili posebnosti naših vasi.

Vaški vodnjak, Dobindol (EŠD 30443)

Dobindol je eno izmed naselij naše občine. Sodeč po nemškem imenu *Eichental* se je krajevno ime razvilo iz *Dobni dol*, kar vsebuje pridevnik od *dób* (občnoimenski pomen za vrsto hrasta dob). Ime se je v rednem jezikovnem razvoju razvilo iz slovanske besede *dobъ* (v pomenu listnato drevo, hrast) in *dól*, manjša dolina. V starih listinah se v letih 1763–1787 kraj omenja kot *Dobindo* oder *Eichental*, *Dobindol*, *Eichendol* in *Eichendorf*. Pravi posebnost vasi je vaški betonski vodnjak talnega horizonta z litoželezno tlačno črpalko. Leta 1952 so jo na ograjenem platuju z jaškom za čiščenje vode in revizijskim jaškom zgradili vaščani po navodilih Zavoda

Fotografija je nastala spomladi.

za hidrotehniko iz Ljubljane. Plato z vodnjakom je bil obnovljen leta 2012. Vodnjak stoji ob cesti sredi naselja Dobindol.

Približuje se čas zahvalne nedelje, martinovanj, praznovanj. Zato smo našega mojstra Petra Kotarja prosili za nekaj jesenskih receptov.

 Peter Kotar

DOMAČI MLINCI

Sestavine (za 6 oseb)

- 30 dag ostre moke
- 2 jajci
- 1 rumenjaki
- 1 dcl kisle smetane
- po potrebi malo vode
- sol
- sok od pečenke za zabelo

Način priprave

Iz sestavin zamesimo testo in ga pustimo pokritega počivati par minut. Testo nato razdelimo na osem delov in ga razvaljamo na debelino noževne konice. Lahko si pomagamo tudi s strojčkom za testenine. Zaplate testa odlagamo na papir za peko in jih pustimo približno 15 minut na zraku, da se testo nekoliko posuši. Mlince pečemo na 180 stopinjah, dokler niso zlato rumeno zapečeni, ter trdi in suhi. Suhe mlince nalomimo na večje kose. Vodo zavremo in solimo, nato pa vanjo potopimo mlince, ogenj ugasnemo in posodo pokrijemo s pokrovko. Ko mlinci priplavajo na površje, se napijejo vode, jih odcedimo. Zabelimo jih z omako od pečenke.

NADEVANA KOKOŠ

Sestavine (za 6 oseb)

- 1 mlada kokoš, cca 2 kg
- 3 stare žemlje (priporočamo najmanj dva dni stare bele žemlje)
- 2 jajci
- 4 dag masla
- 5 dag drobno sesekljane čebule
- 2 dcl kisle smetane
- 2 žlici sesekljane peteršilja
- 3 dag akacijevega ali gozdnega medu (ne kostanjevega)
- 1 dcl olja
- sol, poper, majaron, muškadni orešček po okusu

Način priprave

Žemlje narežemo na kocke. Na maslu prepražimo čebulo in jo dodamo žemljam. Kislo smetano, jajca, sol, poper, dober ščeč majarona in malo muškattnega oreščka dobro zmešamo in prelijemo preko žemelj. Dodamo sesekljan peteršilj in dobro premešamo. Kokoš operemo, zbrišemo, naredimo odprtino vzdolž celih prsi in jo enakomerno nadevamo s pripravljeno maso, ter posolimo po trebušni votlini in z zunanje strani. Noge zvežemo z vrstico in jo položimo v pekač. Olje močno razgrejemo in prelijemo po celi kokoši, tako da koža lepo zakrknje. Kokoš najprej položimo v pekač s prsmi navzdol in pečemo pri 170 stopinjah približno eno uro, da je hrbtna stran lepo zapečena. Med pečenjem jo po potrebi zalivamo z malo juhe in pa s sokom, ki se naredi med pečenjem. Preden kokoš obrnemo, jo temeljito premažemo z medom, tudi po prsni strani in pečemo še približno 45 minut do lepe zapečenosti. Ves čas jo polivamo. Ko je kokoš pečena, jo vzamemo iz pečice in jo pokrito pustimo počivati vsaj 15 minut. Omako precedimo in jo en del uporabimo za zabelo mlincem, malo pa jo prelijemo po kokoši, ko je že razrezana.

Avtor sistema
Paramhans Swami Maheshwarananda

Joga
v vsakdanjem
pomaga življenju

**Vpis
v začetno
skupino**

Hotel Vital
Zdraviliški trg 7
Dolenjske Toplice

**Torek in četrtek
20.00-21.30**

**ZAČETEK
12.10.2023**

 040 615 000

www.joga-novomesto.org novo.mesto@jvvz.org

Društveni pohod na Pogorelec

 Elica Pavlič Arhiv DU DT

Sedlata gorica, 817 m visok vrh nad Podturnom, je vsako leto v planu društvenih pohodov. Včasih je bil vrh poraščen, danes je tu vzletišče jadralnih padalcev in vedno bolj priljubljena točka gorskih kolesarjev, pohodnikov. Nagradi nas z zelo lepim razgledom po Dolenjski, proti Dolenjskim Toplicam in Novemu mestu, pa vse do Alp.

Razdelili smo se v dve skupini, ena se je povzpela po težji, sredogorski poti, označeni z jadralnim padalom, druga pa od Doma polharjev po neoznačeni poti. Na vrhu smo se prepustili veselemu vzdušju, fotografirali lepote okoli nas in uživali v klepetu ob malici iz nahrbtnika. Na najbolj romantičnih mestih z najlepšimi razgledi je postavljenih vedno več klopce ljubezni. Zagledali smo jo tudi na Pogorelcu, se nasmajali in začeli ustvarjati lepe spomine, spomine na mladost. Vsi

smo sedli nanjo in odprli svoje srce ljubezni in lepoti, ki nas obdaja. Vreme nam je bilo naklonjeno in ni se nam mudilo v dolino. Spustili smo se proti Polharskemu domu in v dolino. Spet smo preživeli lep dan v naravi in seveda kmalu spet na ta naš »Triglav«, morda ob polni luni ali pa kar tako za lepši dan.

Izlet na Višarje in v Trbiž

 Marija Andrejčič SVIZ Novo mesto

V ponedeljek, 11. septembra, smo se upokojeni člani SVIZ Novo mesto srečali prvič po poletnih počitnicah. Tokrat nas je pot vodila do tromeje med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, do romarskega središča Višarje, v Trbiž, do Belopeških jezer, Zelencev in Kranjske Gore. Najprej smo se z gondolo odpeljali na sv. Višarje, romarski kraj Slovanov, Germanov in Romanov, kjer smo si ogledali cerkev, ki je posvečena višarski kraljici, se sprehodili po čudoviti vasi s trgovnicami s spominki in prelepimi pogledi v dolino. V okolici Višarij je veliko smučarskih prog, ki nudijo idilično smuko. Po vrnitvi z gondolo v dolino nas je avtobus odpeljal do bližnjega Trbiža, kjer smo obiskali znamenito tržnico, znano po usnjениh izdelkih. Pot smo nadaljevali do Belopeških jezer. Imenujemo jih tudi Mangartska jezera. S svojo modrozeleno barvo in pogledom na veličastni Mangart nikoli ne razočarajo. Sprehodili smo se okoli jezer in si vzeli nekaj časa za kavico in pijačo. Na poti proti domu smo se ustavili v naravnem rezervatu Zelenci, gorskem mokrišču okoli jezera s turkizno vodo, ki ga napaja izvir, s sprehajališči, redkimi rastlinami in močvirskimi pticami. Nahajajo se tik za vasjo Podkoren. Pozimi ne zamrznejo, saj je njihova stalna temperatura šest stopinj Celzija. Po

posebni leseni brvi smo se sprehodili do jezera in po močvirski okolici. Na poti domov pa smo se za krajši čas ustavili še v prelepi Kranjski Gori ob jezeru Jasna.

Ker je bilo to naše prvo srečanje v tem šolskem letu, smo seveda že med vožnjo v Italijo naredili tudi plan izletov in srečanj po mesecih za to šolsko leto. Polni novih spoznanj in prijetnih doživetij smo se zvečer vrnili v Novo mesto.

Polna luna s klopce ljubezni

 Neja Špehar, TIC Dušan Gorenc

V četrtek, 31. avgusta, se je skupina pohodnikov pozno popoldne podala na tradicionalni pohod ob polni luni na Pogorelec. Pohod so organizirali Klub za prosto letenje (KPL) Kanja, Društvo upokojencev Dolenjske Toplice in Občina Dolenjske Toplice. Zbrali so se v Podturnu in se po uri in pol hoje z višinsko razliko 635 metrov povzpeli na vrh Sedlata gorica (817 m). Tokratni pohod je bil v znamenju otvoritve novo postavljene klopce ljubezni. Postavili so jo člani KPL Kanja v sodelovanju s Šolskim centrom Novo mesto. V prijetni družbi ob tabornem ognju in malici so pričakali vzhod polne lune. Nastale so čudovite fotografije. Pogorelec je med domačini znan kot izjemna razgledna točka na topliško dolino in njeno širšo okolico, z novo pridobitvijo pa bo gotovo še bolj atraktiven. Nagradni izziv: KPL Kanja vabi vse hribolazce, da sodelujejo v izzivu za

najboljšo fotografijo s klopce. Fotografije pošljite na naslov tic@dolenjske-toplice najkasneje do 25. 12. 2023. Trem najboljšim bodo podeljene nagrade v začetku novega leta, ko se na tradicionalnem novoletnem pohodu znova srečamo na vrhu Pogorelca.

Fotografije lahko delite na družbenih omrežjih in nas označite: Facebook: @visitdolenjsketoplice | Instagram: dolensketoplice

NAPOVEDNIK DEJAVNOSTI V DRUŠTVU ZA OKTOBER 2023

- ponedeljek, 2. oktober, ob 16. uri, v jedilnici Osnovne šole Dolenjske Toplice: srečanje ob mednarodnem dnevu starejših. Info: Slavica Strajnar [031 292 908 ali slavica.strajnar@gmail.com].
- torek, 3. oktober, ob 8.30, lažji pohod v okolico Dolenjskih Toplic. Info: Tonia [041 666 341 ali antonija.avgustin@gmail.com].
- torek, 3. oktober, ob 5.52 uri, z vlakom do Jesenic, naprej do Rateč z avtobusom in še 30 minut hoje do Nordijskega centra v Planici. Dobimo se na železniški postaji Bršljin ob 5.45. Info: Martina Klobučar [040 229 669 ali martinaklobucar01@gmail.com].
- torek, 10. oktober, Pohod na Gorjance iz Šumečega potoka. Malica iz nahrbtnika. Zberemo se ob 8. uri na parkirišču Balnea. Koča je zaprta. Info: Elica [051 222 631 ali elica.pavlic@gmail.com].
- sobota, 14. oktober, ob 12. uri, Kostanjev piknik pri Gasilskem domu v Podturnu. Info: Ida Perme [051 340 865 ali idaperme@gmail.com].
- torek, 17. oktober, Pohod Spoznavajmo Dolenjsko [DU Šentjernej]. Dobimo se ob 7. uri na parkirišču Balnea. Info: Ljubica Klobučar [031 366 939 ali ljubcaklobucar9@gmail.com].
- torek, 24. oktober, Pohod v Lavričevo kočjo na hribu Gradišče. Do Ivančne Gorice gremo z vlakom iz Bršljina [Novo mesto]. Ura odhoda bo še določena, ker kočjo odpirajo ob 12. uri. Malica v koči. Info: Elica

[051 222 631 ali elica.pavlic@gmail.com].

- Vsak ponedeljek ob 19.00 igramo šah v prostorih društva.
- Vsak ponedeljek ob 10. uri na kegljišču Vodnjak v Novem mestu kegljanje moški in ženske. Info: Drago – 041 348 781 – drago.zupancic1951@gmail.com.
- Vsako sredo od 9.00 dalje – druženje ob kegljanju s kroglo na vrvi – park Term v Dolenjskih Toplicah.
- Vsako sredo od 9.00 dalje – druženje ob igri pikado v prostorih društva
- Vsak četrtek ob 9.00 – v prostorih društva potekajo ustvarjalne delavnice – ročna dela.
- Vsak četrtek ob 19.30 (od novembra do aprila) v telovadnici OŠ Dolenjske Toplice rekreacija za člane DU Dolenjske Toplice. Info: Zupancič Drago [041 348 781 ali drago.zupancic1951@gmail.com]
- Vsak petek od 9.00 dalje – druženje ob kegljanju s kroglo na vrvi – pri gasilskem domu v Podturnu
- Vsak petek od 9.00 dalje – druženje ob igri petanka – pri gasilskem domu v Podturnu.
- Vsak petek od 9.00 dalje – druženje ob igri štrbunk – pri gasilskem domu v Podturnu.
- Vsak četrtek od aprila do oktobra (če bo vreme dopuščalo), predvidoma ob 8.30 – društveno skupinsko kolesarjenje. Zbor pred društvenimi prostori. Vodja: Tone Pekolj [031 856 886 ali pekolj.tone@gmail.com]. Udeležba na lastno odgovornost!
- Vsako sredo od 9. do 10. ure uradne ure v pisarni društva.

Literarno popotovanje

Andreja Žele

Zakorakali smo v jesen. V čas, ko se narava obarva v vse odtenke rumene in rjave barve. Ko nam pod nogami šelesti suho listje. Ko se dnevi počasi krajšajo in noči daljšajo. Ko uživamo v naravi, na polju in travnikih, vrtovih in sadovnjakih, gozdovih. Poslušamo jutranje petje ptic in večerno godbo čričkov. Se prebujamo ob jutranji meglici, ki se dviga nad zeleno Krko. Uživamo v toploti zahajajočega sonca.

Narava. Svet okrog nas. Okolje, ki je rdeča nit letošnje bralne značke za odrasle, ki že 15. leto poteka v knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Zgibanko s sedemdesetimi naslovi domačih in tujih avtorjev boste našli na domači strani knjižnice ali pa v domači krajevni knjižnici.

Izbirate lahko med literarnimi mojstrovčinami kot je **Mož, ki je sadil drevesa** izpod peresa Jeana Giona. Kratka zgodba o preprostem pastirju Elzéardu Bouffierja, ki se odloči za življenje v samotni. Morda vas navduši novela o duhovniku častitem Baldurju Skuggasonu in njegovem lovu na modro lisico.

Iz hladne Islandije se lahko odpravimo na dvanajstdnevno popotovanje skupaj s pisateljem R. L. Stevensonom po francoskih planinah. **Popotovanje z oslicjo čez Sevene** je po mnenju literarnih kritikov njegov najboljši potopis, v katerem avtor zapiše: »*Kar se mene tiče, ne potujem, da bi nekam prišel, ampak da grem. Potujem zaradi potovanja samega. Premikati se je krasna reč – od blizu čutiti potrebe in težave svojega življenja, splezati s pernatih žimnic civilizacije in odkriti granitna tla sveta, posuta z ostrim kremenom pod nogami. Gorje, ko se v življenju spravimo na noge in smo prezaposleni s svojimi zadevami, postanejo celo počitnice nekaj, za kar je treba delati. Držati prtljago na sedlu zanjo, da je ne odnese močan veter na ledeno mrzlem severu, ni ravno kakšna visoka obrt, a vendarle zaposluje in pomirja misli. In kdo bi se vznemirjal zaradi prihodnosti, če je sedanost tako razburljiva?*«

Morda nam je bolj všeč Amerika. V knjigi **Dolg sprehod do zaliva** avtor John Muir, znameniti škotsko-ameriški naravoslovec, botanik in mislec, znan tudi kot »oče narodnih parkov«, opiše svojo drzno pustolovščino in botanično ekskurzijo, na katero se je podal daljnega leta 1867.

»*Dolgo sem iz divjih gozdov in vrtov severnih dežel gledal proti državam toplega juga ter se – ko so bile končno premagane vse prepreke – srečen in svoboden namenil na tisoč šeststo kilometrov dolgi pohod do Mehiskega zaliva. V Louisvillu sem prečkal reko Ohio ter se v velikem mestu orientiral s pomočjo kompasa, ne da bi s komer koli spregovoril eno samo besedo. Onstran mesta sem našel cesto, ki je tekla proti jugu, in ko sem šel mimo raztresenih predmestnih koč in bajt, sem dosegel zeleni gozd ter razprostrl svoj žepni zemljevid, da si bi napravil okvirni načrt svojega potovanja. Moj načrt je preprosto bil, da po najbolj divji, bohotni, najmanj uhojeni poti, kar jih lahko najdem in ki obljublja največji delež pragozdov, napredujem proti jugu.*«

Popotovanje, sprehodi, hoja. Hoja je nekaj univerzalnega in edinstvenega. Vsak od nas jo občuti in izkusi drugače. Esej **Hoja**, ki ga je ameriški pisatelj in filozof H. D. Thoreau posvetil naši vsakodnevni aktivnosti, je eno od knjižnih del, ki ga lahko preberate kot elektronsko knjigo dostopno na portalu Biblos ali poslušate kot zvočno knjigo.

In za konec še Sinrin – joku ali japonska gozdna kopel. Knjiga o zdravljenju z naravo. Sinrin – joku je povabilo, da se vrnemo v gozd in se enkrat na teden okopamo v zelenem, da živimo čuječno, objamemo drevo, prisluhnemo ptičjemu petju, včasih hodimo brez cilja, se ustavimo in zadihamo, napišemo svoj haiku, se navdihujemo z vabi-sabijem, si vzamemo čas za čaj in začutimo veselje in globoko povezanost z naravo.

Oktober v sadnem vrtu

Andreja Žele

V jesenskih mesecih, ki so pred nami, je čas za sajenje listopadnega sadnega drevja, predvsem tistega z golimi koreninami. Izjema so nekatere toploljubne sadne vrste kot npr. aktinidija (kivi), asimina in fige.

Sadna drevesa v sadovnjaku so lahko okras obišnega vrta, poleti lahko posedamo v njihovi hladni senci in jeseni uživamo v okusnih plodovih, ki jih trgamo sveže in primerno zrele.

Imajo dolgo življenjsko dobo, zato moramo skrbno načrtovati, kakšne sadne vrste si želimo posaditi in jim določiti primeren življenjski prostor.

Za ekološko pridelavo sadja izbiramo odporne sorte, ki jih v vrtu posadimo na primerni razdalji in osončeni legi. S primerno sadilno razdaljo preprečimo, da bi se krošnje odraslih dreves stikale. Če je vlažnost in zasenčenost v sadovnjaku prevelika, se ustvarijo pogoji za razvoj boleznih in škodljivcev.

Pred nakupom sadik in samim sajenjem sadnih dreves je priporočljivo razmisliti, kaj si želimo na svojem vrtu. Sadna drevesa, ki bodo stalno in dobro rodila zdrave in okusne plodove, ki jih bomo predelovali v sokove ali marmelade? Ali si želimo sadno drevo, ki hitro rodi in ga obiramo s tal? Ali morda samo občudovati cvetoče krošnje, ki bodo paša čebelarom?

Priporočljivo si je izdelati sadilni načrt ter poiskati informacije o sadnih podlagah in sortah sadnega drevja.

Zadnja leta v Sloveniji opažamo večje število sadnih dreves koščičarjev, ki jih je napadel virus šarka, ki velja za najnevarnejše virusno obolenje koščičastih sadnih vrst (breskev, marelic, sliv). Pri občutljivih koščičarjih povzroča znižanje količine in kakovosti plodov ter postopen propad celotne rastline. Virus se širi z drevesnimi ušmi, ki sesajo okuženo rastlino, sprejmejo virus, se preselijo na zdravo rastlino in virus med vbodom zopet oddajo. Tako poteka širjenje med zdravimi in gostiteljskimi rastlinami, med katere poleg sliv, marelic in drugih koščičarjev spada tudi črni trn. Obolelih dreves ni možno zdraviti, zato je rešitev, da sadimo slive, ki so odporne na virus šarke.

Sadni izbor 2022 ponuja novejšje sorte, ki so tolerantne na virus šarke, in ki dobro in redno rodijo ter imajo okusne plodove. Polnega in aromatičnega okusa so šlive, ki so obrane v primerni zrelosti. Sorte, ki jih priporočajo, so: Čačanska lepota, Stanley, Topfirst, Valjevka.

Pri izbiri sadnih dreves, ki jih bomo posadili na obišni vrt ali sadovnjak, sta odločilni podlaga in sorta. Podatek o podlagi, na katero je cepljeno sadno drevje, nam pomaga pri določanju sadilnega mesta. Podlaga namreč določa, kako veliko bo zrastle drevo, ki smo ga kupili in kako ga bomo kasneje pravilno vzgajali in obrezovali. Od sorte je odvisno kdaj bo drevo zacvetelo in bodo plodovi dozoreli, kakšnega okusa in arome so, in kako dolgo jih bomo lahko hranili v domači kleti.

V drevesnicah lahko izbiramo med neobraščenimi (šibe) ali obraščenimi sadikami. Po strokovnih izkušnjah naj bi bile šibe najbolj primerne za ljubiteljske sadjarje, ker jo lahko oblikujejo po svojih željah. Izberimo sadike, ki so ravne, visoke vsaj 1,5 metra ter imajo cepljeno mesto na primerni višini in lepo zaceljeno. Koreninski sistem sadike naj ima vsaj tri korenine, ki so daljše od 15 cm in čim več drobnih lasastih koreninic.

Primerna in kvalitetna sadika še ni zagotovilo za uspeh. Čaka nas še kar nekaj dela. Priporočljivo je, da primerno velike sadilne jame izkopljemo vsaj 14 dni pred sajenjem. Poskrbimo, da je dno sadilne jame razrahljano, da se nam ne bo ob preobilnem dežju sadika utopila. Pripravimo si dovolj komposta in uležanega hlevskega gnojater poskrbimo za založno gnojenje.

Nekatere sadike so včasih že opremljene z navodili za sajenje. Če tega ni, pokukajmo na splet ali v knjižnici poiščimo priročnike s področja sadjarstva.

Če vam zaradi slabega vremena ne uspe posaditi sadnega drevja, ga položite v zasip oziroma gole korenine zasujte z zemljo. Ni vam potrebno hiteti, ker sadno drevje z golimi koreninami lahko sadimo od novembra do marca, oziroma do začetka brstenja, in če seveda zemlja ni zmrznjena.

Izsiljevanje na spletu

Boštjan Jernejčič

Spletna stran policija.si in spletna povezava YouTube

Na območju občine Dolenjske Toplice smo policisti PP Dolenjske Toplice v avgustu na področju prometne varnosti obravnavali tri prometne nesreče z nastalo materialno škodo na vozilih in eno prometno nesrečo s telesno poškodbo. Na področju kriminalitete smo skupaj obravnavali enajst kaznivih dejanj, od tega tri kazniva dejanja tatvine, eno kaznivo dejanje nedotakljivost stanovanja, dve kaznivi dejanji goljufije in pet kaznivih dejanj velike tatvine (vlomi v objekte). Iz področja kršitve javnega reda in miru smo obravnavali dve kršitvi.

Tudi na PP Dolenjske Toplice smo do sedaj prejeli že več prijav izsiljevanja prek spleta in družbenih omrežij, kot so Facebook, Twitter in Instagram. Med oškodovanci so bile mladoletne osebe (tako fantje kot dekleta), pa tudi odrasli. Storilci so izkoristili njihovo nevednost, naivnost, preveliko zaupljivost in osamljenost. Poleg finančne škode pa izsiljevanje z intimnimi posnetki uporabnikom povzroči tudi hudo psihično stisko.

Video (SI-CERT): Kako je Luka na internetu spoznal privlačno neznanko in se za njo ... stekel

Video (Policija): Kako se sprva nedolžen klepet z najstnico po spletu sprevrže v izsiljevanje

Video (Europol): Reci ne!

Dobro zaščitite svojo zasebnost!

Pred morebitno objavo ali pošiljanjem fotografij dobro premislite.

Raje ne objavljajte in nikomur ne pošiljajte svojih intimnih fotografij ali posnetkov!

Ko so enkrat objavljeni na svetovnem spletu, jih je namreč skoraj nemogoče izbrisati.

Spolno nadlegovanje in izsiljevanje prek spleta sta kazniv!

Vir: YouTube in policija.si

Vsem primerom je skupno, da se neznanec ali neznanka, navadno pod izmišljenim imenom in z lažnim profilom, izdaja za žrtevinega sovrstnika. Po potrditvi prijateljstva na družbenem omrežju neznanec mladoletnemu ali odraslemu uporabniku pošlje nekaj zasebnih sporočil in predlaga, naj vsa njuna nadaljnja komunikacija poteka prek drugih spletnih omrežij za hitro komuniciranje, predvsem prek storitev z videokomunikacijo, kot je Skype.

Po nekaj stikih, ko se med njima vzpostavi (lažno) zaupanje, neznanec izkoristi informacije, ki jih je o sebi dala žrtev, in jo pripravi do tega, da mu pošlje svojo golo fotografijo ali da se sleče, v skrajnih primerih celo samozadovoljuje pred kamero.

Neznanec to početje posname, nato pa se začne izsiljevanje. Od žrtve zahteva še več podobnih spolnih aktivnosti ali nove, še intimnejše fotografije ali pa zahteva denar (običajno od 300 do 1.500 evrov). Če žrtev noče plačati, ji neznanec grozi, da bo njene gole ali polgole posnetke objavil na spletu: na forumih in portalih, ki jih obiskujejo žrtvini prijatelji. Grozi tudi, da jih bo poslal njenim znancom ali staršem ter sodelavcem in delodajalcu, če je zaposlena.

Policija in nacionalni center SI-CERT svetujeta

- Priporočljivo se je seznaniti z nastavitvami zasebnosti, ki jih nudijo upravljavci družbenih omrežij, in jih tudi nastaviti tako, da bo njihova zasebnost varovana, objave pa vidne samo njihovim prijateljem in ne celotni javnosti. Mnogi ponudniki večkrat spreminjajo nastavitve, ki omogočajo zasebnost, zato je te nastavitve priporočljivo sproti preverjati.
- Uporabniki naj se seznanijo z možnostmi prijave nadlegovanj upravljavcu družbenih omrežij ali mikrobloggerških platform ter z možnostjo in načinom blokiranja neželenih stikov. Na portalu Varni na internetu so navodila, kako lahko prijavijo tak profil na družbenem omrežju: Odženite Facebook prevaranta!
- Uporabniki naj o sebi ali drugih ne dajejo nobenih osebnih podatkov, niti naj ne objavljajo svojih ali drugih fotografij. Že tako lahko prehitro zaokrožijo tudi med tistimi, ki jim niso namenjene, poleg tega obstaja velika nevarnost izsiljevanja z njimi, še zlasti, če so intimne.
- Ne privolite v slačenje med pogovorom z neznanci prek Skypa ali drugih omrežij.
- Spletna kamera naj bo v času, ko se ne uporablja, izključena.

Komunikacijo, ki se začne na prej opisan ali podoben način, je priporočljivo prekiniti, vse stike pa blokirati (tudi takrat, ko že pride do groženj). Samo tako lahko prekinete začarani krog izsiljevanja. Izsiljevalcem ne smete dati vedeti, da ste v stiski, ker bodo to samo izkoristili v svoj prid. Nikakor jim ne nakazujte denarja! Ne nasedajte obljubam, da bodo po plačilu sporne posnetke izbrisali. Nasprotno, od vas bodo zahtevali čedalje večje zneske z raznimi izgovori.

V primeru, da bodo sporne vsebine javno objavili na internetu, se obrnite na SI-CERT (na naslov cert@cert.si) za pomoč pri odstranjevanju teh vsebin.

Predlagamo, da prijavo podate policiji (na najbližji policijski postaji), za pomoč pri odstranjevanju javno objavljenih intimnih posnetkov pa se obrnite na cert@cert.si.

Staršem in skrbnikom svetujemo odgovorno ravnanje z napravami, ki njihovim otrokom omogočajo obiskovanje svetovnega spleta. Otroke naj podučijo o varni rabi interneta. Skupaj naj raziskujejo, se učijo in pridobivajo izkušnje. Ravnajte odgovorno in varno pri uporabi svetovnega spleta!

V kolikor potrebujete pomoč, nasvet policije ali imate konkretne varnostne probleme na območju vaše lokalne skupnosti, želite predlagati ukrepe ali dejavnosti za izboljšanje varnosti v vašem okolju, lahko pišete na elektronski naslov bostjan.jernejcic@policija.si.

Voda je najboljša izbira

NIJZ

Pitje pijač (tekočin) je potrebno za vzdrževanje ravnovesja vode v telesu. Za dobro fizično in psihično delovanje našega telesa je potreben zadosten vnos tekočin, ki je lahko odločujoč dejavnik dobrega počutja. Ugotovljeno je, da je uravnotežen vnos tekočin tisti, ki ob drugih ustreznih pogojih odloča, ali smo pri neki dejavnosti, npr. športu ali reševanju nalog, uspešni ali zelo uspešni.

Za nadomeščanje tekočin je najboljša izbira pitna voda, pa tudi nesladkani čaji, v primeru povečanih potreb pa z vodo razredčeni 100% sadni in zelenjavni sokovi. Odsvetuje se pitje energijskih pijač, saj je povezano z vrsto zdravstvenih težav in tveganih vedenj, še posebej pri otrocih in mladostnikih. Vsebujejo predvsem kofein in ostale snovi za poživitev, veliko sladkorja ali sladila ter barvila in arome. Zaradi nižje telesne mase se pri otrocih in mladostnikih neželeni učinki pojavijo hitreje in bolj intenzivno kot pri odraslih. Kljub pogostim opozorilom, da energijske pijače niso primerna pijača za otroke in mladostnike, jih prav oni popijejo največ. Zaskrbljujoče je, da imajo nekateri otroci do njih dostop tudi v domačem hladilniku, in da jih pijejo z vednostjo staršev.

Energijske pijače tudi niso primerne za uživanje ob večjih telesnih naporih, saj se med telesno aktivnostjo potimo, kofein, ki ga vsebujejo, pa ima močan diuretičen učinek, kar povečuje tveganje, da pride do dehidracije. Sprožijo se lahko tudi srčne aritmije – srce lahko bije močnejše in hitreje ter lahko pride do zapletov pri njegovem delovanju. Prav tako se ne sme mešati teh pijač z alkoholom.

Mladi uživajo energijske pijače tudi v želji po budnosti, boljšem spominu, hitrejši odzivnosti, ki jih potrebujejo za igranje računalniških iger pozno v noč. Vse skupaj lahko vpliva na njihov krajši spanec in moten ritem spanja, kar prispeva k utrujenosti, razdražljivosti, slabšemu spominu in s tem tudi vplivu na njihovo duševno zdravje. Za dobre telesne in miselne sposobnosti naj imajo otroci in mladostniki pogoje za zadosten in kakovosten spanec in počitek. To so osnovni pogoji za ustrezno regeneracijo telesa.

Domen Valič s svojo monokomedijo tudi pri nas

 Polona Vrtač

Monokomedija Žigolo s. p. (pomeni Žigolo se plača) je zabavna zgodba o zapeljevanju.

Hudomušni, samovšečni in na trenutke malenkost arogantni žigolo nam na humoren način pove, kaj vse se pri ženski sme, kaj gre in kaj nikakor ne. Je pravi leksikon zapeljevanja, ki moškim po moško razloži to, kar jim ves čas govorijo tudi ženske, pa jih seveda ne razumejo. In ženskam točno tisto, kar bi rade slišale od moških. Pravi, da je osvojiti žensko lažje kot osvojiti Rožnik, da pa jo je dosti težje obdržati. Toda – zakaj bi si moški pri zdravi pameti tega sploh želeli?! A ljubezen in zdrava pamet ponavadi ne hodita z roko v roki kot zaljubljen par. Ljubezen pa se seveda lahko zgodi tudi najboljšim. In tudi najboljši se lahko zatreskajo v napačno. Kaj pa potem?

Vse to in še marsikaj drugega nam bo razkril Domen Valič v svoji monokomediji.

Karte so na voljo tudi v Sitarjevi hiši, v času delovnika TIC-a.

Domen Valič
v monokomediji
Žigolo s.p.

Besedilo in režija:
Matej Mijatović

KKC Dolenjske Toplice - 7.10.2023, ob 20h
Vstopnice: TIC Dolenjske Toplice, www.eventim.si (spletna prodaja, bencinski servisi in prodajna mesta v sistemu Eventim Si.) Cena vstopnice je 16€ v predprodaji in 19€ na dan dogodka

Kako se vključiti v produkt Turizem v zidanicah

Turizem v zidanicah je unikatna in privlačna turistična ponudba, namenjena bivanju gostov, ki iščejo avtentičnost, pristno doživetje, mir, sprostitvev in romantiko na podeželju.

Razvojni center Novo mesto, d.o.o., od januarja 2022 skrbi za razvoj in trženje produkta Turizem v zidanicah. V okviru produkta se trži zidanice in podobne objekte, katerih lastniki so vključeni v Konzorcij Turizem v zidanicah.

V ponudbo je trenutno vključenih 50 enot (zidanic), ki so razpršene po celotni Dolenjski in Beli krajini, nekaj pa jih je tudi na Kozjanskem.

Vabimo vas na predstavitev produkta, ki bo v četrtek, 19. 10. 2023, ob 18.00 uri v Kulturno kongresnem centru Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4.

Na srečanju vam bo ekipa Razvojnega centra Novo mesto predstavila načine sodelovanja ter priložnosti za lastnike zidanic, ki jih prinašata promocija in trženje v okviru produkta Turizem v zidanicah.

Program:

- predstavitev produkta od začetkov do danes
- kdo so gostje zidanic
- postopki in pogoji pristopa v Turizem v zidanicah
- vloge in razmerja (Razvojni center Novo mesto/lastnik zidanice)
- promocija in trženje
- prihod gosta (od rezervacije do odhoda)

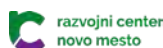
Vljudno vas prosimo za prijavo na [spletnem obrazcu](#) ali telefon: 040 808 568 najkasneje do torka, 17. 10. 2023.

Ali skeniraj za prijavo

Občina Dolenjske Toplice

Vsak mesec v gledališče

Oktober November

Kulturno kongresni center
Dolenjske Toplice

velika dvorana

Gledališče iz desnega žepka

ŠKRATOVO IME

torek, 17. oktober, ob 17:00

Vstopnina 4 €

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa ali odpovedi dogodka. Na dogodkih poteka fotografiranje z namenom promocije oziroma poročanja o dogodku. Dodatne informacije: 07 384 51 88 ali tic@dolenjske-toplice.si.

Napovednik dogodkov v oktobru 2023

KDAJ	KAJ	KJE	ORGANIZATOR
PONEDELJEK, 2. OKTOBER, MED 8. IN 14. URO	MESEČNI SEJEM	PLOŠČAD PRED KKC	MERŠANIČ LJUBICA S.P.
PONEDELJEK, 2. OKTOBER, OB 16. URI	SREČANJE OB MEDNARODNEM DNEVU STAREJŠIH	JEDILNICA OŠ DOLENJSKE TOPLICE	DRUŠTVO UPOKOJENCEV DOLENJSKE TOPLICE
TOREK, 3. OKTOBER, OB 8.30	LAŽJI POHOD V OKOLICI DOLENJSKIH TOPLIC		DRUŠTVO UPOKOJENCEV DOLENJSKE TOPLICE
SREDA, 4. OKTOBER, OB 18.00	ŠAHOVSKI TURNIR	GASILSKI DOM DOLENJSKE TOPLICE	ŠAHOVSKI KLUB DOLENJSKE TOPLICE OBVEZNE PRUJAVE 031 259 397
ČETRTEK, 5. OKTOBER, MED 15. IN 18. URO	FOTOGRAFSKA DELAVNICA V IZVEDBI BOŠTJANA PUCLJA, 1. srečanje	KKC	JSKO OI NOVO MESTO IN OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
SOBOTA, 7. OKTOBER, OB 20. URI	DOMEN VALIČ V MONOKOMEDIJI ŽIGOLO S.P.	KKC, velika dvorana	HVALA LEPA, DOMEN VALIČ S.P.
SREDA, 11. OKTOBER, OB 17. URI	URA PRAVLJIC IN USTVARJALNA DELAVNICA	SITARJEVA HIŠA	KNJIŽNICA DOLENJSKE TOPLICE IN VGC SKUPAJ
SOBOTA, 14. OKTOBER, MED 9. IN 12. URO	FOTOGRAFSKA DELAVNICA V IZVEDBI BOŠTJANA PUCLJA, 2. srečanje	KKC	JSKO OI NOVO MESTO IN OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
SOBOTA, 14. OKTOBER, OB 12. URI	KOSTANJEV PIKNIK	GASILSKI DOM V PODTURNU	DRUŠTVO UPOKOJENCEV DOLENJSKE TOPLICE
TOREK, 17. OKTOBER, OB 17. URI	VSAK MESEC V GLEDALIŠČE: Škratovo ime	KKC, velika dvorana	OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
SREDA, 18. OKTOBER, OB 18. URI	POJEMO S KOČEVARJI	KKC, velika dvorana	DRUŠTVO KOČEVARJEV-STAROSELCEV
ČETRTEK, 19. OKTOBER, OB 18. URI	TURIZEM V ZIDANICAH: PREDSTAVITEV	KKC, sejna soba II	RAZVOJNI CENTER NOVO MESTO, OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
PETEK, 20. OKTOBER, OB 9. URI	MASAŽNO-PRAVLJIČNE URICE	SITARJEVA HIŠA	PETRA PETERLIN IN OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
PETEK, 27. OKTOBER, OB 16.30	KOMEMORACIJA PRED DNEVOM SPOMINA NA MRTVE	POKOPALIŠČE DOLENJSKE TOPLICE	OBČINSKI ODBOR ZB ZA VREDNOTE NOB DOLENJSKE TOPLICE
VSAKO SOBOTO, MED 9. IN 12. URO	TOPLIŠKA KMEČKA TRŽNICA	PLOŠČAD PRED KKC	OBČINA DOLENJSKE TOPLICE
V ČASU DELOVNIKA TIC-A	4D DOŽIVETJE Z MISLJO: POTOVANJE K IZVIRU ŽIVLJENJA	SITARJEVA HIŠA	OBČINA DOLENJSKE TOPLICE

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa ali odpovedi dogodka.
Dodatne informacije po telefonu na številki 07 384 51 88 ali po e-pošti na naslovu tic@dolenjske-toplice.si.

Praznik **TOPLIŠKEGA JABOLKA**

Sreda – Sobota, 18. 10. 2023 – 21. 10. 2023

9:00 – 15:00 »KOLIKO TEHTA BUČA?«

Podaja ocene teže buče v Sitarjevi hiši (TIC). Bučo je pridelal gospod Ignac Rogelj iz Podturna. Nagrada zmagovalcu bo podeljena v soboto, 21. oktobra, v sklopu kulturnega programa.

Petek, 20.10.2023

9:00 – 16:00 PREVZEM PRIDELKOV ZA RAZSTAVO »NAJ« PRIDELEK V VSEH POMENIH IN NAJTEŽJE JABOLKO

Sprejemanje pridelkov in jabolk v Sitarjevi hiši (TIC). Vsi sodelujoči prejmejo simbolično nagrado. Nagrada zmagovalcu za najtežje jabolko bo podeljena v soboto, 21. oktobra, v sklopu kulturnega programa.

17:00 – 19:30 8. DRŽAVNO IN 22. DRUŠTVENO TEKMOVANJE V PRIPRAVI JABOLČNIH ZAVITKOV – PREVZEM JABOLČNIH ZAVITKOV

Avla II, KKC. Predhodna prijava do vključno četrtek, 19. oktobra, na tel. št. 040 696 877 (DPŽ, Metka Jordan) ali dpz.toplice@gmail.com. Vse zavitke je potrebno dostaviti v petek, 20. oktobra, med 17.00 in 19.30. Prispevek za udeležbo znaša 5€ na izdelek in se poravnava v gotovini ob dostavi. Dodatne informacije: DPŽ. Razstavljeni bodo celotni jabolčni zavitki (nerazrezani).

Sobota, 21.10.2023

9:00 – 15:00 PRIKAZ PEKE JABOLČNEGA ZAVITKA

Kuhinja Sitarjeve hiše, DPŽ Dolenjske Toplice

9:00 – 20:00 KMEČKA IN ROKODELSKA TRŽNICA
Okolica KKC

9:00 – 20:00 KULINARIČNA RAZSTAVA JEDI IZ JABOLK IN RAZSTAVA JABOLČNIH ZAVITKOV UDELEŽENCEV TEKMOVANJA

Avla I in avla II, KKC, izvedbi DPŽ Dolenjske Toplice

9:00 – 20:00 PALAČINKE, PEČENA JABOLKA, NAPITKI, JABOLČNI ZAVITEK
Ploščad pred KKC, stojnica DPŽ Dolenjske Toplice

9:00 – 20:00 RAZSTAVA GOB
Avla I, KKC, v izvedbi Gobarskega društva Novo mesto. Vabljeni, da nabrane gobe prinesete na vpogled določevalcem za natančno opredelitev njihove vrste.

9:00 – 18:00 RAZSTAVA JABOLK IN STROKOVNO VODENJE
Avla I, KKC, v izvedbi KGZ Novo mesto

9:00 – 20:00 ČEBELARSKA RAZSTAVA S STROKOVNIM VODENJEM
Avla I, KKC, v izvedbi Čebelarke zveze Slovenije in Čebelarskega društva Straža - Dolenjske Toplice

9:00 – 20:00 RAZSTAVA VRTCA GUMBEK IN SEKCIJE USTVARJALK DRUŠTVA UPOKOJENCEV DOLENJSKE TOPLICE

Avla I, KKC in Sitarjeva hiša

9:00 – 17:00 RAZSTAVA LIKOVNIH DEL MATEJE BEVC

Sitarjeva hiša

10:00 POHOD PO VINSKI GORICI RIGELJ Z DEGUSTACIJO DOMAČIH DOBROT IN VINA/MOŠTA

Pomembnejšo kulturno dediščino ob poti bo predstavil mag. Dušan Štepec, vodja OE Novo mesto, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Zbirno mesto pri kapelici na Riglju, v bližini Veliki Rigelj 24, 8350 Dolenjske Toplice.

09:00 – 13:00 PRIKAZ IN PREDSTAVITEV ŽGANJEKUHE

Avla I, KKC, v izvedbi KGZ Novo mesto

12:00 BURGER ANJE FIR vs. BURGER FUNGALIST

Ploščad pred KKC, stojnica

12:00 – 17:00 »PRAVILNO SKLADIŠČENJE - NAČIN ZA ZMANJŠEVANJE IZGUB HRANE IN ODPADKOV HRANE« – KRATKA PREDSTAVITEV IN PRAKTIČNI NASVETI

Sejna soba I, KKC, v izvedbi KGZ Novo mesto

13:00 – 18:00 USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE, JAHANJE KONJA

Ploščad pred KKC

13:00 – 15:00 ZABAVNE IGRE

Ploščad pred KKC, v izvedbi Društva podeželske mladine Suhe krajine

13:00 – 15:30 TEKMOVANJE V KUHANJU MEDENO-JABOLČNEGA KOTLIČKA

Ploščad pred KKC. Potrebna je predhodna prijava, več informacij na spletni strani Občine Dolenjske Toplice.

10:30 ZVOČNA KOPEL

Hotel Balnea, dvorana, v izvedbi Term Dolenjske Toplice. Zbor pred hotelom Balnea.

14:00 – 20:00 PEKA KOSTANJA IN DEGUSTACIJA MOŠTA

Ploščad pred KKC, v izvedbi Društva vinogradnikov Dolenjske Toplice

14:00 – 21:00 GLASBENO POPOLDNE Z ANSAMBLOM FIRBCI

Ploščad pred KKC

15:00 RAZGLASITEV REZULTATOV 8. DRŽAVNEGA IN 22. DRUŠTVENEGA TEKMOVANJA V PRIPRAVI JABOLČNIH ZAVITKOV, RAZGLASITEV ZMAGOVALCA MEDENO-JABOLČNEGA KOTLIČKA S KULTURNIM PROGRAMOM

Ploščad pred KKC. Na stojnici DPŽ prodaja ocenjenih jabolčnih zavitkov.

17:00 PREDSTAVA ZA OTROKE »ZABAVNO LOČEVANJE«

Ploščad za KKC, v izvedbi Moja pravljica Maje Jovanovič

Nedelja, 22. 10. 2023

9:00 – 13:00 KMEČKA IN ROKODELSKA TRŽNICA
Ploščad pred KKC

9:00 – 13:00 RAZSTAVA JABOLK IN JEDI IZ JABOLK, GOB TER ČEBELARSKIH PRIPOMOČKOV

Ploščad pred KKC, v izvedbi DPŽ Dolenjske Toplice

9:00 – 11:00 PALAČINKE, PEČENA JABOLKA, NAPITKI, JABOLČNI ZAVITEK

Ploščad pred KKC, stojnica DPŽ Dolenjske Toplice

11:00 PRODAJA RAZSTAVLJENIH KULINARIČNIH JEDI IZ JABOLK

Avla I, KKC, v izvedbi DPŽ Dolenjske Toplice

dolenjske toplice TERM DOL. KRKA

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa ali odpovedi dogodka. Na dogodkih poteka fotografiranje z namenom promocije oziroma poročanja o dogodku. Dodatne informacije: 07 384 51 88 ali tic@dolenjske-toplice.si. Oktober 2023.